

EKONOMIHÖGSKOLAN

Lunds universitet

Företagsekonomiska institutionen

Kandidatuppsats

FEK 582

Juni 2006

Hur påverkar förenklingsarbetet kvaliteten hos de mindre företagens redovisning?

En studie av Bokföringsnämndens förslag till allmänt råd K2.

Handledare:

Erling Green

Carl-Michael Unger

Författare:

Tobias Jönsson

Petrit Kaloshi

Sammanfattning

Uppsatsens titel:	Hur påverkar förenklingsarbetet kvaliteten hos de mindre företagens redovisning? En studie av Bokföringsnämndens förslag till allmänt råd K2.
Seminariedatum:	2006-06-07
Ämne/kurs:	FEK 582 Kandidatuppsats, Företagsekonomi, 10 p.
Författare:	Tobias Jönsson och Petrit Kaloshi
Handledare:	Erling Green och Carl-Michael Unger
Fem nyckelord:	Redovisning, mindre företag, BFNAR, K2, kvalitet
Syfte:	Uppsatsens syfte är att beskriva innehållet i Bokföringsnämndens förslag till nytt allmänt råd K2 samt analysera hur detta kan påverka kvaliteten hos de mindre företagens redovisning.
Metod:	Kvalitativ metod med dokumentundersökningar.
Teoretiska perspektiv:	Regeringens förenklingsambitioner, redovisningens kvalitativa egenskaper, god redovisningssed och rättvisande bild, intressentteori och sambandet mellan redovisning och beskattning.
Empiri:	Bokföringsnämndens remiss till allmänt råd om årsredovisning för de mindre aktiebolagen (del av K2) samt remissinstansernas yttranden.
Resultat:	Förslaget innebär att många företag skulle tappa betydande belopp i sina balansräkningars tillgångssida. Försiktighetsprincipen och skattereglerna har fått ett mycket starkt genomslag i förslaget. Särskilt vad gäller väsentlighetsreglerna, schablonreglerna om ekonomisk livslängd och 10-årsregeln för avsättningar kan påverka företagens möjligheter att ge en rättvisande bild av sin ekonomiska ställning. Lämpligheten i redovisning av koncernbidrag över resultaträkningen är tveksamt.

Abstract

Title:	How does simplification rules influence the quality of small companies' accounting? A study of the referred draft of accounting standard K2 from Swedish Accounting Standards Board.
Seminar date:	2006-06-07
Course:	FEK 582 Bachelor thesis in Business Administration, 10 Swedish credits (15 ECTS)
Authors:	Tobias Jönsson and Petrit Kaloshi
Advisors:	Erling Green and Carl-Michael Unger
Key words:	Accounting, SME, BFNAR, K2, true and fair view
Purpose:	The purpose of the study is to describe the draft of new accounting standard K2 from Swedish Accounting Standards Board and to investigate what effects it may have on accounting quality for the small companies.
Methodology:	Qualitative methodology mainly based on document researches.
Theoretical perspectives:	The simplification efforts of the government, the qualitative characteristics of accounting, GAAP and true and fair view, the model av interested parties and the relationship between accounting and taxation.
Empirical foundation:	The referral of new accounting standard for small companies K2 from the Swedish Accounting Standards Board and the referral reply comments.
Conclusions:	The proposal would imply that many companies would loose asset value in their balance sheets. The prudence principle and the taxation rules have a too big role in the proposal. Especially the rules of essentiality, the depreciation rules and the 10 year rule for provisions may influence the possibilities for the companies to show a true and fair view of their economic position. The suitability of showing group contributions in the income statement is doubtful.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	9
1.1	Bakgrund	9
1.2	Problemdiskussion	9
1.3	Problemformulering	10
1.4	Syfte	11
1.5	Avgränsningar	11
1.6	Definitioner av begrepp	11
2	METOD	13
2.1	Övergripande metod	13
2.1.1	Val av ansats	13
2.1.2	Intensiv eller extensiv uppläggnig	14
2.1.3	Kvalitativ eller kvantitativ metod	15
2.2	Datainsamling	16
2.2.1	Primära respektive sekundära källor	16
2.2.2	Bearbetning av informationen	17
2.3	Studiens trovärdighet	18
2.4	Källkritik	18
3	TEORI	19
3.1	Förenklingsambitionerna	19
3.2	Redovisningens kvalitativa egenskaper	21
3.3	God redovisningssed och rättvisande bild	23
3.4	Intressentteori	24
3.5	Sambandet mellan redovisning och beskattning	26
3.6	Teoriernas relevans/teoretisk referensram	28
4	EMPIRI	29
4.1	Bokföringsnämndens remiss till allmänt råd för mindre aktiebolag	29
4.2	Presentation av remissinstanserna	30
4.3	Bokföringsnämndens konkreta förslag med remissinstansernas synpunkter	32
4.3.1	Tydliga väsentlighetsregler	32
4.3.2	Det är inte tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar	33
4.3.3	Förtydligande av vad som gäller avseende nedskrivningar av anläggningstillgångar	34
4.3.4	Förenklade avskrivningsregler	35
4.3.5	Uppskrivning endast tillåtet på fastigheter	37
4.3.6	Avsättning endast för legala åtaganden som skall infrias inom 10 år från bokslutsdatum (exklusive pensioner).	38
4.3.7	Avsättningar för pensioner	38
4.3.8	Endast kostnadsslagsindelad resultaträkning	39
4.3.9	Rubrikerna och posterna i det allmänna rådets förvaltningsberättelse, balans- och resultaträkning är låsta	41
4.3.10	Koncernbidrag skall redovisas över resultaträkningen	42
4.3.11	Ingen säkringsredovisning tillåts	43

4.3.12	Samtliga företag inom en koncern måste tillämpa rådet	43
4.3.13	Övriga synpunkter på förslaget	45
4.4	Sammanställning av remissen och remissvaren	47
5	ANALYS	49
5.1	Bokföringsnämndens förslag i förhållande till kvalitativa egenskaperna	49
5.1.1	Tydliga väsentlighetsregler	49
5.1.2	Det är inte tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar	49
5.1.3	Nedskrivningar och avskrivningar av anläggningstillgångar	50
5.1.4	Uppskrivning endast tillåtet på fastigheter	51
5.1.5	Avsättning endast för legala åtaganden som ska infrias inom 10 år från bokslutsdatum (exklusive pensioner)	52
5.1.6	Avsättningar för pensioner	52
5.1.7	Endast kostnadsslagsindelad resultaträkning	53
5.1.8	Låsta rubriker och posterna i det allmänna rådets förvaltningsberättelse	53
5.1.9	Koncernbidrag ska redovisas över resultaträkningen	54
5.1.10	Ingen säkringsredovisning tillåts	54
5.1.11	Samtliga företag inom en koncern måste tillämpa rådet	54
5.2	Remissförslaget i förhållande till kraven på rättvisande bild	55
6	AVSLUTANDE DISKUSSION	57
6.1	Slutsatser	57
6.1.1	Redovisningens kvalitet	57
6.1.2	Är förslaget en önskvärd utveckling?	58
6.2	Förslag till fortsatta studier	59
7	KÄLLFÖRTECKNING	61

Förkortningar

ABL	aktiebolagslagen (2005:551)
BFL	bokföringslagen (1999:1078)
BFN	Bokföringsnämnden
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
IL	inkomstskattelagen (1999:1229)
RR	Redovisningsrådets rekommendation
SEC	U.S. Securities and Exchange Commission
ÅRL	årsredovisningslagen (1995:1554)

1 Inledning

Detta inledande kapitel har till syfte att ge en bakgrund till och definiera vad uppsatsen handlar om.

1.1 Bakgrund

Under senare tid har mycket hänt inom redovisningsområdet. Från och med den 1 januari 2005 måste alla noterade bolag inom EU tillämpa internationell redovisningsstandard (IFRS/IAS) vid upprättandet av sina koncernredovisningar, men redan tidigare har förändringar insmugits i svensk god redovisningssed genom att Redovisningsrådets rekommendationer omarbetats. Även årsredovisningslagen har anpassats för att passa en mer internationell redovisningsmiljö, bland annat genom att i ökad utsträckning tillåta redovisning av tillgångar till verkligt värde.

De flesta av Sveriges mindre företag tillämpar dock varken Redovisningsrådets rekommendationer eller IFRS/IAS. I stället tillämpas Bokföringsnämndens allmänna råd, och dessa förändras inte i samma takt och inte i samma riktning som de andra. Å ena sidan håller IASB på att utveckla nya redovisningsstandarder för små och medelstora företag, men å andra sidan är trycket på beslutsfattarna stort om att småföretagens administrativa börda borde minskas.

På det internationella området ser vi en tendens att redovisning och beskattning går så skilda vägar att företagen i förlängningen kommer att behöva upprätta dubbla redovisningar, en för årsredovisningen och en för deklarationen. Förenklingsambitionerna i Sverige går i motsatt riktning – kopplingen mellan redovisning och beskattning stärks i syfte att underlätta för företagen.

1.2 Problemdiskussion

Vi ser att det finns motsättningar mellan god redovisningssed å ena sidan och sambandet (kopplingarna) mellan redovisningen och beskattningen å andra sidan. Hittills har detta lösts genom att analytiker lärt sig att inte läsa sista raden i resultaträkningarna som bolagets faktiska resultat, utan ser till att

kompensera för bokslutsdispositioner och obeskattade reserver när företagets ekonomiska ställning skall bedömas. Internationellt kan det dock medföra problem då andra länder inte har samma formella koppling till beskattningen. Redovisningen påverkas även av kopplingar som styr värderingen av enskilda poster, till exempel lager. Sådana kopplingar är svårare att kompensera för vid analysen eftersom det inte alltid finns underlag för att justera redovisningen så att det går att se hur posterna skulle ha värderats om kopplingen inte fanns.

De förenklingsambitioner som finns hos såväl näringslivsorganisationer som hos regeringen driver en utveckling där sambandet mellan redovisningsregler och skatteregler stärks ytterligare, eftersom det är här det syns möjligheter att förenkla. Vi misstänker att detta riskerar stärka motsättningarna mellan redovisningen som ett medel att redovisa ett företags ställning och resultat och redovisningen som underlag för beskattningen.

Bland annat har en förenklingsproposition lagts och Skatteverket har tillsammans med Bokföringsnämnden arbetat fram förslag till regelförändringar som skulle förenkla småföretagarnas tillvaro. Frågan är om dessa förenklingsambitioner faktiskt innebär någon förenkling eller om det snarare innebär avsteg från de redovisningsprinciper som ligger till grund för god redovisningssed, vilket skulle försämra redovisningens kvalitet så att intressenterna får mindre tillförlitlig och jämförbar information?

Under våren 2006 har Bokföringsnämnden remitterat ett första förslag till allmänt råd om årsredovisning i de mindre företagen i Sverige, som på sikt är tänkta att ersätta nuvarande normer i form av allmänna råd, uttalanden och rekommendationer. Förslaget innebär en tydlig utveckling mot att skattereglerna får avgöra hur redovisningsreglerna utformas. Genom att olika regelverk utformas för företag i olika storlekar misstänker vi att det kan uppstå större skillnader även i grundläggande redovisningsprinciper mellan större och mindre företag som tillämpar Bokföringsnämndens allmänna råd. Förslaget till allmänt råd är mycket konkret och Bokföringsnämndens tanke är att det skall träda i kraft redan den 1 januari 2007.

1.3 Problemformulering

Utifrån ovanstående problemdiskussion skulle det vara intressant att undersöka på vilket sätt redovisningens kvalitet påverkas av förenklingsambitioner och särskilt Bokföringsnämndens förslag. Innebär Bokföringsnämndens förslag att man övergår till få in sin räkenskapsinformation i färdiga mallar i stället för att

ha rättvisande bilden som mål? Är det en önskvärd utveckling med så detaljerade normer som leder till strömlinjeformade årsredovisningar?

1.4 Syfte

Uppsatsens syfte är att beskriva innehållet i Bokföringsnämndens förslag till nytt allmänt råd K2 samt analysera hur detta kan påverka kvaliteten hos de mindre företagens redovisning.

1.5 Avgränsningar

Av tidsskäl behandlas endast aktiebolag. Det kan finnas särskilda egenskaper i andra former av juridiska personer med begränsad personlig ansvarighet som påverkar redovisningens utformning.

Andra företagsformer med obegränsat personligt ansvar påverkas också av regeringens m.fl. förenklingsambitioner. Dessa har emellertid mycket mindre krav på sin redovisning eftersom den enda viktiga intressenten vanligtvis är Skatteverket, och de behandlas därför inte i denna uppsats.

IASB:s arbete med att ta fram ett anpassningar av IFRS/IAS för de mindre företagen, det så kallade SME-projektet, är pågående och relevant i sammanhanget då resultatet av deras arbete säkert kommer att påverka de mindre företagens redovisning i stor utsträckning. Eftersom de förslag som kan förväntas däriifrån ännu inte är så konkreta att det direkt går att jämföra med det svenska förenklingsarbetet har vi valt att utelämna detta.

1.6 Definitioner av begrepp

Vi använder i denna uppsats begreppet *redovisning* synonymt med de finansiella rapporter ett företag regelbundet lämnar, exempelvis årsredovisningar och delårsrapporter.

Vad gäller inledningen av företag i olika storlekskategorier har vi valt att använda den nya definition som finns i regeringens proposition 2005/06:116 Förenklade redovisningsregler, m.m. Som *mindre företag* definieras som de företag som varken är noterade, har mer än 50 anställda, balansomslutning

överstigande 25 miljoner kronor eller nettoomsättning överstigande 50 miljoner kronor. Företag som har något av detta räknas som *större företag*. Denna definition överensstämmer med den Bokföringsnämnden använder i sin nya kategorisering av företagen.¹

¹ Bokföringsnämndens information 2004-05-10 *Ändrad inriktning på normgivningsarbetet*.

2 Metod

I detta avsnitt redogörs för den forskningsansats och de undersökningsmetoder som valts ut och varför vi kom till just detta urval, vilka kriterier som ligger till grund att datainsamlingen samt hur genomförandet gått till. Vidare innehåller avsnittet information om primära och sekundära källor och avslutas med reflektioner och källkritik.

2.1 Övergripande metod

I metodböckerna beskrivs forskningsmetoderna som ett redskap som man använder för att kunna förklara tillvägagångssättet i forskningsarbetet.²

Det finns inte något generellt recept om vilken forskningsmetod forskaren bör använda. I vetenskapliga sammanhang finns självfallet flera olika alternativ att genomföra ett forskningsarbete. Mellan dessa alternativ finns olika kombinationer som man kan välja. Det ena hänger samman med det andra på så sätt att man i princip väljer de metoder som tros bidra till att få fram goda analyser och tolkningar.

Nedan skall vi beskriva varför vi har valt just detta urval och motivera de valda metoderna.

2.1.1 Val av ansats

Vi valt att arbeta utifrån en deduktiv ansats, eftersom vi vill undersöka och beskriva hur empirin – förenklingsarbetet och de förändrade redovisningsnormerna – överensstämmer med teorier om hur redovisningen bör utformas för att vara så bra som möjligt. I vår studie utgår vi från teoridelen då vi analyserar empirin.

Vi försöker undersöka och förutse om förenklingsarbetet med redovisningsnormerna kan komma att påverka redovisningens kvalitet. Här åsyftas

² Rienecker & Stray Jørgensen.

framför allt att vi, genom att använda en deduktiv/normativ metod, försöker ge en klarare bild av förändringarna och kartlägga de mest lämpliga lösningarna. Om vi istället hade valt en induktiv ansats hade vi utgått från empirin då vi formulerade relevanta teorier.

Vi anser att en deduktiv/normativ metod passar bättre med vår studies syfte, eftersom vår ambition är att ge en korrekt bild av hur förändringarna i redovisningsnormer kan påverka redovisningens kvalitet.

Vi är medvetna om att ingen av de ovan beskrivna metoderna kan vara helt perfekt passande i en sådan relativt komplex situation. Därför skall vi under arbetets gång försöka ta hänsyn till de eventuella risker som den valda metoden medför.

2.1.2 Intensiv eller extensiv uppläggnig

Valet mellan intensiv och extensiv uppläggnig avgör med vilken undersökningsmetod man väljer att analysera ett fenomen. Den intensiva eller djupa uppläggnigen innebär att man försöker fånga upp så många variabler som möjligt av det valda fenomenet och försöker ”få en så total förståelse som möjligt av förhållandet mellan undersökningsenheten och den kontext som undersökningsenheten ingår i”.³

Medan den intensiva typen utmärks av att man vill närma sig det fenomen man vill analysera genom att gå på djupet med få enheter och många variabler, opererar den extensiva typen med stora urval av många enheter och få variabler exempelvis stora opinionsmätningar.⁴

Det är klart att den mest lämpliga forskningsmetoden skulle vara en kombination, den så kallade idealiska, med många variabler och många enheter – alltså både gå på bredden och på djupet. Av objektiva skäl är detta knappast möjligt i praktiken. Vi väljer i vårt arbete den intensiva ansatsen för att kunna få fram en helhetsbild av det valda fenomenet, dvs. om förenklingsnormerna i redovisningsarbetet påverkar redovisnings kvalitet. Detta eftersom vi är intresserade av att analysera samspelet och relationerna mellan dessa begrepp i en speciell kontext nämligen vid eventuell förändring i redovisningsnormer samt försöka kartlägga möjliga konsekvenser.

³ Jacobsen, s. 94.

⁴ Jacobsen, s. 96.

Vidare är vi intresserade av att tolka själva fenomenet. Därför bidrar analys och beskrivning av så många detaljer som möjligt till att skapa en helhetsbild av problemet.

Vi är medvetna om att vid användning av den intensiva utformningen finns alltid en risk att tappa tillförlitligheten när det gäller generaliseringen av fenomenen, men å andra sidan finns goda möjligheter att få fram relevanta data vilket i sin tur hjälper oss att komma närmare själva problemet.

2.1.3 Kvalitativ eller kvantitativ metod

Värt att notera är att vår ambition inte är att komma fram till ”svar på allt” inom revisionsområdet, utan att försöka koppla ihop det teoretiska perspektivet med den empiriska datan utifrån en kvalitativ ansats för att kunna förstå och klargöra problemställningen i ett speciellt orsakssammanhang.

”Medan kvantitativa data opererar med siffror och storlekar, opererar kvalitativa data med mening. Mening förmedlas i huvudsak via språk och handlingar.”⁵

Vi har nämnt ovan att vi valt en intensiv undersökningsuppläggning vilket i sig har ett starkt samband med kvalitativa metoder.⁶ Redan i den inledande delen har vi beskrivit vår ambition att tolka och förstå en given situation samt att vi är intresserade av att skapa mer klarhet i vad som ligger i sambandet god redovisningssed, rättvisande bild, redovisningsnormer och redovisningskvalitet, och därmed är vi intresserade av att kartlägga möjliga konsekvenser.

Som uppsatsförfattare vill vi varna för de generaliseringsproblem som alltid uppstår med att kvalitativa ansatser.⁷ Ett annat problem kan även uppstå med hänsyn till den så kallade undersökningseffekten, det vill säga att själva undersökningsprocessen kan komma styra forskningsresultatet. Ytterligare en nackdel har att göra med prioritering av ”många variabler framför många enheter”⁸ vilket leder till representationsproblem och ofta ger en mindre realistisk bild. När det gäller flexibilitetsaspekten har vi nämnt några fördelar men å andra sidan det kan även ha vissa nackdelar. En av dem är att vi kan lätt

⁵ Jacobsen, s. 138.

⁶ Jacobsen, s. 146.

⁷ Jacobsen, s. 144.

⁸ Jacobsen, s 143.

hamna i en ond cirkel där man får en känsla av att aldrig bli färdig och inte lyckas avsluta undersökningen.⁹

Kanske hamnade vi i en sådan ond cirkel med många väntelägen i väntan på remiss svaren. Vi var emellertid medvetna om dessa problem i förväg och försöker undvika åtminstone en del av dem under arbetets gång genom en öppen diskussion med våra handledare.

2.2 Datainsamling

Hur man utvecklar en problemställning och hur tillförlitliga analyser och slutsatser blir påverkas i högsta grad av hur man väljer ut informationskällor. I vårt fall gäller det framförallt dokumentstudier av lagtext, förarbeten, gällande redovisningsnormer, Bokföringsnämndens remitterade förslag till allmänt råd samt remissinstansernas synpunkter.

I följande avsnitt kommer vi att redogöra vilka kriterier ligger till grund för att samla in information samt hur genomförandet gått till.

2.2.1 Primära respektive sekundära källor

Det valda ämnet styr i praktiken vilken eller vilka slags data som man rimligen bör använda. Viktigt att notera är att inte alltid terminologin i metodböckerna med indelning i primär- och sekundärdata är solklar och särskiljande. ”Ingenting är i sig själv sekundär eller primär data.”¹⁰

Beroende av hur och från vilket perspektiv den valda datan används i undersökningsprocessen avgörs om den är primär eller sekundär data. ”Primärdata kan definieras som data som är obearbetad för analys- eller forskningsändamål. För externredovisaren är dokument av olika slag viktiga här, inte minst lagdokument, förarbeten, rättsfall och andra normsamlingar. En speciell typ av studier är att studera förändringar i dessa. De blir då primärdata, dvs förmålet för våra studier.”¹¹ Å andra sidan är det inte sällan man ser i metodböckerna att

⁹ Jacobsen, s. 145.

¹⁰ Artsberg, s. 45.

¹¹ Artsberg, s. 45.

allt skrivet är sekundär data och allt insamlat ifrån människor direkt är primär data. Så enkelt är inte.¹²

Vår ambition är att hitta en lämplig kombination som skulle hjälpa oss att lättare ta fram goda analyser och tolkningar. En sådan kombination av primär- och sekundärdata tycker vi kan används framgångsrikt som analys- och tolkningsinstrument för att kunna förstå och förklara samt fånga upp förändringar och möjliga konsekvenser.

”Om vi utnyttjar fler typer [av data] kan de kontrollera varandra. Olika data kan ge varandra stöd och därmed styrka de resultat vi kommer fram till...”¹³

Vårt arbete baseras i huvudsak på sekundära informationskällor vad gäller teorikapitlet och primära informationskällor vad gäller empirikapitlet. Sekundärdatan består av lagar, förarbeten och litteratur på området. Primärdatan består av Bokföringsnämndens remissförslag samt remissinstansernas synpunkter på förslaget. Datan kompletteras vid behov av sekundära källor såsom uppgifter från olika organisationers webbplatser och lagkommentarer ur elektroniska databaser, publicerad litteratur.

2.2.2 Bearbetning av informationen

Insamlingen av data har tyvärr dragit ut på tiden eftersom flera remissinstanser inte lämnat sina svar inom den tid som angavs i remissbrevet. Detta har medfört problem med bearbetningen av informationen då tiden blivit knapp på slutet. Genom att invänta svaret från en så viktig remissinstans som FAR har vi hoppats kunna ge en bättre kvalitet i både empiri och analys.

I avvaktan på att fler remissinstanser skulle svara har vi bearbetat de utgåvor av remissvaren som vissa remissinstanser själva publicerat på sina respektive webbplatser. Vi tar för givet att dessa överensstämmer med dem som inkommit till Bokföringsnämnden och redovisar därför inte källan annorlunda för att den hämtats direkt från remissinstansen.

Det kan diskuteras huruvida Bokföringsnämndens remitterade förslag till allmänt råd om årsredovisning i mindre aktiebolag (K2) utgör teori eller empiri. Vi har valt att placera förslaget tillsammans med remissvaren i empiri-

¹² Artsberg, s. 45.

¹³ Jacobsen, s. 153.

kapitlet, eftersom vi i analysen därmed kan ställa både remissen och remissvar-
ren i förhållande till teorin.

2.3 Studiens trovärdighet

Tillförlitligheten hos de data vi anser vara primära källor är hög eftersom det knappast tydligare kan framkomma vad en remissinstans anser än i de officiella uttalanden organisationerna gör i sina remissvar. Motiven till varför en organisation uttalar sig på ett visst sätt inte alltid går att få fram i det skrivna materialet, vilket skulle kunna kompletteras genom exempelvis intervjuer med någon från den aktuella organisationen. Av tidsskäl har vi dock valt att inte göra några intervjuer. Genom att bara använda data som finns i offentliga handlingar stärks tillförlitligheten då studien blir lätt att reproducera.

2.4 Källkritik

Till alla källor är det nödvändigt att förhålla sig kritiskt. Detta innebär, i likhet med vad som beskrivits ovan, att man under arbetets gång bör eftersträva att utnyttja information från så många olika källor som möjligt och inte minst försöka komma till ursprungs informationskälla. Vi var medvetna om detta och vi försöker att undvika dessa hinder genom att kombinera olika ansatser, använda primär- och sekundärdata samt komplettera informationen med mer än källa. Av tidsskäl är det tyvärr inte alltid möjligt att gå till ursprungskällorna och därför finns en hel del hänvisningar till kurslitteratur, bland annat Artsberg, och till information i propositioner som egentligen utgör bakgrundsinformation till de förslag respektive proposition behandlar.

3 Teori

I detta kapitel presenteras de teorier vi utgår från när vi senare skall analysera empirin. Kapitlets sista avsnittet beskriver den teoretiska referensramen, där vi förklarar vilka perspektiv de olika teorierna bidrar med och på vilket sätt de hänger samman.

3.1 Förenklingsambitionerna

Sedan 2002 har Bokföringsnämnden och Skatteverket arbetat tillsammans med intresse- och näringslivsorganisationer för att förenkla redovisnings- och skattereglerna för små enskilda näringsidkare. Efter att detta arbete mottagits positivt av remissinstanserna har de båda myndigheterna gått vidare med att undersöka möjligheterna att förenkla redovisningsreglerna även för andra företagsformer än de enskilda näringsidkarna. Två arbetsgrupper tillsattes 2004 – en för handelsbolag ägda av fysiska personer och en för ”små och medelstora aktiebolag och ekonomiska föreningar”.¹⁴ Den senare arbetsgruppen, den så kallade aktiebolagsgruppen, lämnade sin slutrapport i april 2005 och behandlade enbart aktiebolag.

Bokföringsnämnden har fattat ett principbeslut om att dela in företagen i fyra olika kategorier:¹⁵

1. Enskilda näringsidkare och handelsbolag.
2. Mindre aktiebolag och ekonomiska föreningar.
3. Större företag som inte tillämpar IAS/IFRS.
4. De företag som tillämpar IAS/IFRS.

¹⁴ Aktiebolagsgruppens rapport, s. 4-5. Med ”små och medelstora” hänvisar gruppen till samma definition som vi använder som ”mindre” aktiebolag.

¹⁵ Proposition 2005/06:116 s. 60.

De företag som är intressanta i denna uppsats är de som hör till kategori 2 i denna uppdelning. Som bakgrundsinformation bör dock nämnas att bokföringsnämnden har börjat med kategori 1 och sedan undersökt om dessa regler även kan tillämpas för företag i kategori 2.

Att regeringen delar förenklingsambitionerna för företagen framgår bland annat av den proposition regeringen lämnat i februari 2006 om förenklade redovisningsregler. De förslag aktiebolagsgruppen och Bokföringsnämnden lagt förutsätter att förslagen i denna proposition går igenom vid riksdagsbehandlingen. I propositionen anför regeringen bland annat att gränsvärdena i redovisnings- och revisionslagstiftningen bör samordnas, att gränsvärdena bör sättas så att små och medelstora företag i större utsträckning undantas från betungande regler samt att reglerna om löpande bokföring och bokslut bör förenklas där så är möjligt. Framförallt menar regeringen att dagens regelverk för de små företagen är alltför omfattande och komplicerade till följd av den anpassning som skett av regelverket med anledning av införandet av internationell redovisningsstandard i Sverige. Dessutom finns förenklingsmöjligheter genom att beloppsgränserna i den svenska lagstiftningen anpassas till de nivåer som tillämpas i andra EU-länder.¹⁶

Aktiebolagsgruppens rapport har legat till grund för Bokföringsnämndens fortsatta arbete med att ta fram ett nytt allmänt råd för mindre aktiebolag, kallat K2. Ambitionen är att samla alla normer som rör mindre aktiebolag i ett enda allmänt råd, som kan ersätta den stora mängd av normer som finns i Bokföringsnämndens allmänna råd och rekommendationer samt uttalanden från akutgruppen. Motsvarande har skett med ett nytt allmänt råd K1 för enskilda näringsidkarna, och senare kommer K3 för de större aktiebolagen som inte tillämpar IAS/IFRS.

Vad gäller de enskilda näringsidkarna har ett andra utkast till allmänt råd K1 varit ute på remiss med tillhörande vägledning under våren 2006. Vad gäller K2 har en första remissversion under våren 2006 varit ute på remiss till olika intresse- och näringslivsorganisationer med sista svarsdag den 21 april 2006. Därefter bearbetas remissvaren och under sommaren 2006 förväntas bokföringsnämnden återkomma med ett nytt utkast med tillhörande vägledning. Vad gäller K3 för de större aktiebolagen räknar bokföringsnämnden med att remittera ett första utkast senast våren 2007.¹⁷

¹⁶ Proposition 2005/06:116 s. 59-62.

¹⁷ Bokföringsnämndens webbplats 2006-05-19.

När väl Bokföringsnämnden väl fastställt de nya allmänna råden för de tre företagskategorierna avser nämnden att efter en övergångsperiod upphäva de sina nuvarande allmänna råd, uttalanden och rekommendationer. Valmöjligheterna för mindre aktiebolagen kommer således i praktiken på sikt att begränsas till att tillämpa K2 eller K3.

3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper

Det finns många skillnader mellan de normer och regler som gäller företagens redovisning i olika länder. IASB, International Accounting Standards Board, är ett oberoende normgivande organ som arbetar för att minska dessa skillnader genom att utveckla redovisningsstandarder som är internationellt gångbara.

Utgångspunkten för de redovisningsstandarder som utformas av IASB är den föreställningsram som fastställdes 2001. I föreställningsramen fastslås de finansiella rapporternas syfte och kvalitativa egenskaper samt definitioner av begrepp.

Syftet med ett företags redovisning är att ge användarna information om företagets finansiella ställning, resultat och förändringar i den ekonomiska ställningen. Användarna är de intressenter som har behov av sådan information – investerare, anställda, långivare, leverantörer och andra kreditgivare, kunder, statliga myndigheter och samhället i övrigt. De olika intressenterna har visserligen olika behov, men mycket av informationsbehovet är gemensamt och de ekonomiska rapporterna skall tillgodose behoven hos merparten av intressenterna.¹⁸

För att informationen i ett företags redovisning skall vara användbar för intressenterna krävs att den uppfyller vissa kvalitativa egenskaper. De viktigaste kvalitativa egenskaperna är enligt IASB:s föreställningsram begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.

Begriplighet betyder att den information som lämnas i företagens redovisning skall vara lättförståelig för läsare med rimliga kunskaper i affärsverksamhet, ekonomi och redovisning. IASB påtalar särskilt att detta inte innebär att man kan utelämna relevant information för att den kan vara för svår att förstå.

¹⁸ IASB:s föreställningsram, p. 9-13.

Med relevans menas att den information som finns i redovisningen skall vara relevant för det ändamål redovisningen har, nämligen att tjäna som beslutsunderlag för intressenterna. Relevans hos en viss information kan uppträda dels för att en post är väsentlig till sin storlek, dels för att informationen i sig är av sådant slag att den är relevant för de beslut som skall fattas. Som exempel nämns i föreställningsramen att upplysningar om ett nytt affärsområde kan vara relevant då det påverkar den risksituation företaget befinner sig i. Definitionen av väsentlighet bygger på en negation: Informationen är väsentlig om ett utelämnande av eller fel i informationen kan påverka läsarens beslut.

Med tillförlitlighet menas att informationen måste vara neutral (inte vinklad) och får inte innehålla väsentliga fel. De som läser ett företags redovisning måste kunna lita på att denna ger en korrekt bild av företagets ställning och resultat. Detta innebär exempelvis att osäkra poster kan behöva redovisas på annat sätt än till fulla belopp i resultat- eller balansräkningarna. Denna korrekta, eller rättvisande, bild kan störas av problem med att hitta lämpliga mätmetoder eller att tillämpa dessa. Ett annat problem kan vara att presentera informationen på ett sådant sätt att den avspeglar det som skall redovisas. Det kan exempelvis handla om att en transaktion har olika juridisk och ekonomisk innebörd, varvid IASB konstaterar att det är den ekonomiska innebörden som måste redovisas för att redovisningen skall ge en korrekt bild.

Jämförbarhet gäller både att redovisningen skall vara jämförbar mellan olika perioder i samma företag och att den skall vara jämförbar mellan olika företag. Detta innebär att olika företag skall sträva efter att använda samma värderingsprinciper och presentationstekniker, och att när ändringar av redovisningsprinciper görs måste tidigare år omräknas och redovisas (jämförelsetal).

Slutligen måste en avvägning göras mellan nytta och kostnad. Enligt föreställningsramen innebär detta att nyttan av informationen måste vara större än kostnaden att tillhandahålla den. Denna avvägning är dock inte alldeles enkel eftersom det för det mesta handlar om nytta för intressenterna och kostnad för företaget – särskilt för ett mindre, onoterat företag. I vissa fall kan dock nyttan även tillfalla företaget, till exempel då information till en bank innebär minskade lånekostnader.¹⁹

Enligt föreställningsramen uppfylls vanligtvis kraven på rättvisande bild om dessa kvalitativa egenskaper är uppfyllda.

¹⁹ IASB:s föreställningsram, p. 44.

3.3 God redovisningssed och rättvisande bild

Enligt 4 kap. 2 § BFL skall bokföringsskyldigheten fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. I 2 kap. 2 § ÅRL sägs att ”årsredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed”. God redovisningssed refererar till hur företagen i praktiken faktiskt redovisar och har de enskilda posterna i fokus. God redovisningssed ”skall bestämmas mot bakgrund av faktiskt förekommande praxis hos en kvalitativt representativ krets av bokföringsskyldiga, samt allmänna råd och rekommendationer av auktoritativa organ såsom Bokföringsnämnden, BFN, Redovisningsrådet, RR, och Finansinspektionen, FI”.²⁰

Medan god redovisningssed fokuserar de enskilda posterna, fokuserar begreppet rättvisande bild användaren, det vill säga att redovisningens läsare inte får vilseledas av att en händelse enligt god redovisningssed skall redovisas på ett visst sätt.²¹

Innebörden av begreppet rättvisande bild är inte självklar. En avgörande svårighet med att komma fram till vad begreppet innebär detta hänger samman med att man inte kan tolka begreppet på ett gemensamt sätt utifrån ett EU-perspektiv, eftersom det finns olika tolkningar och definitioner i olika medlemsländer.

I den anglosaxiska världen har begreppet *true and fair view* funnits länge. Översatt till svenska betyder det egentligen sann och rätt bild, men i Sverige har i stället begreppet *rättvisande bild* valts. I Sverige infördes begreppet rättvisande bild i ÅRL och har sitt ursprung i implementeringen av EU:s redovisningsdirektiv.

I 2 kap. 3 § i ÅRL anges följande angående rättvisande bild: ”Balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall det lämnas tilläggsupplysningar. Om avvikelse görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, skall upplysningar om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not.”

²⁰ af Sandeberg, not 17.

²¹ Artsberg, s. 156. Proposition 1995/96:10 del II s. 9ff.

Man skulle kunna uttrycka saken så att det avgörande är att redovisningen inte bara följer de gällande lagar, utan även skötas enligt rekommendationer från normgivande organ och praxis. Lag, rekommendationer och vedertagen praxis måste tillämpas så, att de ger en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning. Därmed kan man säga att det har stor betydelse att helhetsbilden i begreppen ska bedömas och inte bara de enskilda reglerna. Det är därför väsentligt att förstå att rättvisande bild är ett helhetsorienterat begrepp som bedömer redovisningshandlingarna i sin helhet och placerar årsredovisningsläsare intresse i fokus.²²

På ett teoretiskt plan är innebörden av detta att redovisaren ska upprätta redovisningshandlingar på så sätt att den omfattar alla kända förhållanden om företagets aktuella ekonomiska situation. Härigenom kommer det i praktiken att föreligga en konflikt mellan kravet på rättvisande bild och försiktighetsprincipen, som inom redovisningsområdet har en lång tradition.

Ett påpekande ska dock göras här att det finns en väsentlig skillnad mellan den anglosaxiska tolkningen av begreppet, så kallad ”overriding”. Enligt denna tolkning finns det en skyldighet att avvika från lag, rekommendationer och praxis om så behövs för att uppnå en rättvisande bild av verkligheten i ett företags ställning. Den svenska tolkningen ger inte samma utrymme för en sådan avvikelse, utan i stället skall tilläggsupplysningar lämnas om tillämpningen av god redovisningssed inte räcker för att åstadkomma en rättvisande bild.²³

Slutligen bör nämnas att både BFL och ÅRL är ramlagstiftningar som reglerar hur redovisningen ska upprättas i svenska företag. Men dessa regleringar är inte så pass detaljerade och därför fastställer normgivande organ, framför allt BFN, RR, FAR och IASB, hur företaget ska upprätta sin redovisning i enlighet med god redovisningssed och rättvisande bild.

3.4 Intressentteori

För att ett företag skall kunna överleva på sikt måste man självklart ta hänsyn till olika typer av intressenter och deras krav. Tanken bakom teorin är att företaget skall analysera sina förhållanden till olika intressenter för att kunna

²² Artsberg, s. 157.

²³ Proposition 1995/96:10 del II s. 9.

optimera dessa och handla strategiskt. I stället för att företagen passivt skall bemöta intressenternas krav bör företagen ta initiativet till vissa åtgärder och uppfylla vissa krav.²⁴

Det finns i litteraturböckerna många sätt som kan användas för att indela och analysera olika intressenter till en verksamhet. Inte sällan indelas intressenterna i primära intressenter som består av ägare, anställda, leverantörer och kunder samt sekundära intressenter som består av exempelvis regering, landsting och kommuner.²⁵

Som nämnts har företaget alltså olika förbindelser med många intressenter och intressentgrupper vilket gör att företaget i sig är en produkt av de förbindelser som ingår i dess omgivning.

Till att börja med är varje redovisningshandling riktad till företagets intressenter, bland annat ägare, investerare, anställda, borgenärer, kreditgivare, leverantörer, kunder och olika myndigheter. Det är mycket vanligt att exempelvis bankernas kreditgivning i första hand baseras på analys av återbetalningsförmågan och överlevnadsförmågan än de formella säkerheterna. ”Idag handlar det mer om att försöka bedöma affärsidé, företagslednings kompetens, återbetalnings- och konkurrensförmåga och därmed den långsiktiga överlevnadsförmågan”.²⁶

Behovet av information varierar avsevärt mellan olika företag och därför ställer i praktiken lagstiftningen olika krav på redovisningen för stora och små företag. Alla intressenter behöver en god bild av såväl verksamhetens historia, som man får genom en löpande bevakning, som en prognos av morgondagens och framtidens utveckling.

Bokslut och årsredovisningar blir då de primära källorna för de olika intressenterna, som vid rätt kombination och relevant jämförelse samt olika analyser och tolkningar leder till goda analyser när det gäller att bilda sig en uppfattning om företagets finansiella ställning och framtida vinstintjäningsförmåga.

I detta sammanhang kan man säga att ur intressenternas synvinkel rent praktiskt blir det kostsammare att samla in information om de mindre företagen än om de stora företagen.

²⁴ Nygaard & Bengtsson, s. 161.

²⁵ Nygaard & Bengtsson, s. 161.

²⁶ Lundén & Ohlsson, s. 193.

I vårt arbete är vi särskilt intresserade av sådana förbindelsen som uppstår av olika intressenter som anser sig berörda av en viss förändring inom ett företag och hur de reagerar mot en sådan förändring, i det här fallet hur olika intressenter reagerar vid redovisningsförändringar.

För att primära och sekundära intressenter ska kunna få en korrekt bild av företagets ekonomiska ställning och resultat och inte minst lita på den, är det väsentligt att verksamheten värderar varje tänkbart intressentkrav som kan ha betydelse för företaget. Det är viktigt att poängtera att det är företagets ansvar att uppfylla dessa krav, undanröja eventuella förtroendeproblem och undvika konflikter, missnöje och misstro från intressenternas sida. Vad som är väsentligt i detta sammanhang är att relationerna bör röra sig om tilltro till varandra i en mängd avseenden.

3.5 Sambandet mellan redovisning och beskattning

Det finns flera sorters samband (även benämnda kopplingar) mellan redovisning och beskattning av näringsverksamhet; materiella samband, formella samband, omvända samband samt det så kallade okopplade (även benämnt frikopplade) området, där det inte finns något samband.²⁷

Det *materiella sambandet*, som återfinns i 14 kap. 2 och 4 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) (IL). Här föreskrivs att resultatet skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder med utgångspunkt från företagets bokföring, och att det beskattningsår en inkomst skall tas upp eller en utgift skall dras av beror på vilket år de hänför sig till enligt god redovisningssed. För att vid beskattningen kunna frångå resultatet i bokföringen krävs avvikande skatteregler eller att bokföringen i sig är lagstridig. Detta innebär att om det finns flera alternativa redovisningssätt som överensstämmer med god redovisningssed men som alla ger olika resultat för ett visst år, kan Skatteverket inte bestämma att något annat redovisningssätt än det företaget valt i sina räkenskaper skall gälla. Då tvist uppstår om huruvida den periodisering företaget har gjort överensstämmer med god redovisningssed får vanligtvis Bokföringsnämnden yttra sig i denna fråga, och svaret ligger till grund för domstolens taxeringsbeslut.²⁸

²⁷ Alhager & Alhager.

²⁸ Sandström, not. 425. Alhager & Alhager. Lodin et al.

Den materiella kopplingen innebär för företagaren en balansgång. Ägarna å sin sida förväntar sig ett så högt resultat som möjligt, men å andra sidan blir då också det beskattningsbara resultatet högre.

Det *formella sambandet* består i att vissa skatteregler uttryckligen kräver att de skattemässiga skillnader som kan uppstå vid tillämpning av särregler i skattelagstiftningen jämfört med god redovisningssed måste framgå i räkenskaperna. Som exempel kan nämnas att vid räkenskapsenliga avskrivningar på inventarier eller vid avsättning till periodiseringsfond måste överavskrivningen respektive avsättningen redovisas som obeskattade reserver i balansräkningen och som bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Formella samband föreligger även där tillämpning av skattereglerna förutsätter att redovisningsreglerna tillåter samma tillämpning i redovisningen, till exempel värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta. Skattereglerna kräver då att fordringarna eller skulderna är värdesäkrade för att i redovisningen kunna avvika från en värdering till bokslutsdagens kurs.²⁹

Omvända samband uppstår när det är redovisningsnormerna som ställer krav på att vissa skatteregler tillämpas i redovisningen. Som exempel kan nämnas det skattemässiga inkuransavdraget vid lagervärdering, den så kallade 97 %-regeln, där skattereglerna inte kräver att avdraget redovisats i räkenskaperna men Bokföringsnämndens allmänna råd kräver det.³⁰

Till det *okopplade* området hör framförallt fastighetsområdet; avskrivningar på byggnader och markanläggningar. Inom detta område avgör alltså redovisningsreglerna hur avskrivningarna sker i redovisningen, medan de skattemässiga avdragen lever sitt eget liv oavsett avskrivningarna i redovisningen. Som exempel kan nämnas att utgifter för reparation och underhåll av byggnader skattemässigt får dras av omedelbart, även om utgifterna skulle ha aktiverats i redovisningen. Även storleken av de skattemässiga värdeminskningssavdragen kan avvika från de avskrivningar som görs i redovisningen.

Regeringen tillsatte i oktober 2004 en kommitté som skall utreda sambandet mellan redovisning och beskattning med anledning av förändringarna på det internationella planet. Hur framtidens samband mellan redovisning och beskattning kommer att se ut är således ovisst i dagsläget. Utredningen har fått i

²⁹ Alhager & Alhager.

³⁰ Alhager & Alhager.

uppgift att föreslå de skatteregler som är motiverade utifrån dess analys. Utredningen skall vara klar före halvårsskiftet 2007.³¹

3.6 Teoriernas relevans/teoretisk referensram

I teoriavsnittet redogör vi för förenklingsambitionen i redovisningsnormerna, redovisningens kvalitativa egenskaper, god redovisningssed och rättvisande bild samt kopplingen mellan redovisning och beskattning. Avslutningsvis presenterar vi intressentteorimodellen som vi ämnar applicera med avsikten att kartlägga möjliga konsekvenser vid förändringarna av redovisningsnormerna. Modellen används vidare i analysprocessen för att skapa förståelse om betydelsen som redovisningen har för intressenterna.

I kapitlet har givits en teoretisk bakgrund till de lämpliga redskap som möjliggör att lyfta fram de teoretiska perspektiv som kan vara relevanta för undersökningen och analysen av de empiriska data som samlats in. Syftet är att ha en bra grund att stå på då det gäller att analysera konsekvenserna för läsarna av förändringarna i företagets redovisning.

³¹ Kommittédirektiv 2004:146.

4 Empiri

I detta kapitel redovisas en sammanställning av den data, Bokföringsnämndens remiss till allmänt råd om årsredovisning för mindre aktiebolag och remissinstansernas yttranden, som tillsammans med teorin ligger till grund för analysen. I slutet av kapitlet finns en sammanställning i tabellform över remissinstansernas synpunkter.

4.1 Bokföringsnämndens remiss till allmänt råd för mindre aktiebolag

Den 16 mars 2006 remitterade Bokföringsnämnden ett förslag till allmänt råd om årsredovisning för mindre aktiebolag. Det remitterade förslaget åtföljdes av remissbrev och konsekvensanalys. I remissbrevet redovisar nämnden bakgrunden till förslaget, dess uppbyggnad, principer och förändringar, jämförelse med nuvarande regelverk samt planerna för det fortsatta arbetet.

Förslaget håller sig enligt remissbrevet inom nuvarande skattelagstiftning. Anledningen är att regeringen tillsatt en utredning om sambandet mellan redovisning och beskattning, och innan denna utredning är klar avses det inte läggas några förslag om lagändringar. Eftersom ambitionen med förenklingsarbetet är att redovisningsregler och skatteregler skall överensstämja innebär detta en viss begränsning i vad nämnden kan föreslå.

Principerna förslaget bygger på är

- försiktighetsprincipen,
- värdering till anskaffningsvärde,
- tydliga väsentlighetsregler,
- förenkling i form av att samla alla regler och minska valmöjligheter, och
- språkliga och pedagogiska förenklingar.

Jämfört med nuvarande regelverk lyfter Bokföringsnämnden särskilt fram följande förändringar och förtydliganden:

- Minskade och samlade upplysningskrav.
- Ingen uppskjuten skatt skall redovisas.
- Schablonmässig värdering tillåts.
- Ett kostnadskapitel har införts.
- Mer heltäckande intäktskapitel.

I det följande avsnitt presenteras de remissinstanser vars svar vi refererat. Därefter följer en kort beskrivning av innehållet i Bokföringsnämndens remissförslag i punktform tillsammans med remissinstansernas synpunkter. Uppställningen följer de punkter Bokföringsnämnden ställer upp i remissbrevet. Avslutningsvis finns ett avsnitt med sådana synpunkter från remissinstanserna som inte direkt kan hänföras till en viss punkt i remissbrevet, följt av (avsnitt 4.4) en sammanställning i tabellform av de av remissvaren som särskilt anfört något väsentligt.

Såväl remissen som remissvaren finns tillgängliga hos Bokföringsnämnden med diarienummer 28/04.

4.2 Presentation av remissinstanserna³²

Bolagsverket är registreringsmyndighet och granskare av aktiebolagens redovisningshandlingar.

FAR är en intresseförening för auktoriserade och godkända revisorer samt kvalificerade specialister inom revisionsbyråbranschen.

Fastighetsägarna Sverige (*Fastighetsägarna*) är en intresseorganisation för de privata fastighetsägarna i Sverige.

³² Källa: Remissvaren i den mån de innehåller presentation i inledningen, i övrigt respektive organisations webbplats 2006-06-01.

Finansinspektionen är en myndighet som övervakar företagen på finansmarknaden. Under Finansinspektionens tillsyn står bland annat banker och kreditmarknadsföretag, försäkringsbolag, värdepappersbolag och fondbolag.

Företagarna är en intresseorganisation för småföretagen i Sverige.

Lantbrukarnas Riksförbund (*LRF*) är en intresse- och näringslivsorganisation för jord- och skogsbruksnäringen i Sverige.

Skatteverket är förvaltningsmyndighet för beskattning, folkbokföring och bouppteckningar. Skatteverket är chefsmyndighet för kronofogdemyndigheterna.

Statistiska centralbyrån (*SCB*) är en central förvaltningsmyndighet för den officiella statistiken och för annan statlig statistik och har i denna egenskap även i uppgift att samordna och stödja det svenska systemet för officiell statistik.

Svensk Handel är en intresseorganisation som företräder 14 000 små, medelstora och stora företag med nära 250 000 medarbetare.

Svenska Bankföreningen (*Bankföreningen*) företräder bankerna i Sverige och hjälper medlemmarna i frågor av gemensamt intresse.

Svenska Revisorssamfundet (*SRS*) är en renodlad organisation för kvalificerade revisorer. SRS håller på att gå samman med FAR.

Svenskt Näringsliv är företagets företrädare i Sverige.

Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (*SRF*) är den ledande branschorganisationen för redovisnings- och ekonomikonsulter i Sverige.

Tjänstemännens Centralorganisation (*TCO*) är en centralorganisation för 17 olika fackförbund och samlar omkring 1,3 miljoner människor.

4.3 Bokföringsnämndens konkreta förslag med remissinstansernas synpunkter

4.3.1 Tydliga väsentlighetsregler

Förslaget. Bokföringsnämnden har konkretiserat vad som skall anses vara sådana väsentliga händelser som skall redovisas i förvaltningsberättelsen, att översikten enligt 6 kap. 1 § 1 st. ÅRL skall innehålla en flerårsöversikt med vissa bestämda nyckeltal, att kommentarer skall lämnas om dessa nyckeltal varierar på ett visst sätt samt beloppsgränser för när nedskrivningar och avsättningar skall göras.

Skatteverket anser att väsentlighetsreglerna är bra både ur förenklingshänseende och kontrollperspektiv.

LRF menar att användningen av schabloner försämrar visserligen redovisningen men ger normalt ett tillfredsställande resultat.

Svenska Revisorssamfundet SRS tillstyrker att det tydliggörs när upplysningar skall lämnas i förvaltningsberättelsen och tydligare väsentlighetsregler. De i förslaget till allmänt råd angivna väsentlighetsreglerna får kritik för att det inte framgår om bestämmelserna är minimikrav eller uttömmande, alltså om det inte får lämnas fler upplysningar än vad som krävs. Vissa väsentlighetskriterier i förslaget innebär att oväsentliga upplysningar måste lämnas och formuleringarna behöver därför ses över.

Det ställs i förslaget krav på att uppgift lämnas om att kontrollbalansräkning har upprättats, vilket kan tolkas negativt. SRS föreslår att uppgift om att kontrollbalansräkning upprättats bara behöver lämnas om denna skulle visa att det egna kapitalet inte är intakt.

Förslaget till allmänt råd innehåller (punkt 5.5) krav på att företaget skall redovisa en flerårsöversikt med uppgift om nettoomsättning, rörelsemarginal och soliditet för de senaste fyra åren. För en del företag är enligt SRS exempelvis uppgiften om rörelsemarginal irrelevant och företagen borde själva få välja vilka variabler de vill redovisa.

FAR tillstyrker ambitionen då det finns ett stort behov av tydliga regler för väsentlighet i årsredovisningen. Valda gränsbelopp kan dock leda till att oväsentligheter blir väsentliga och tvärtom.

SRF tillstyrker ansatsen till förslaget och menar att schabloniseringar visserligen normalt ger dålig anpassning till företagets specifika förhållanden, men ger en avsevärd förenkling. De föreslagna schablonerna är väl avvägda för de mindre företagen.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget vad gäller förvaltningsberättelsen, men söker bättre beskrivning av vad det är som motiverar schabloniseringarna.

4.3.2 Det är inte tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar

Förslaget. Bokföringsnämnden menar att det är svårt att bedöma det verkliga värdet av egenupparbetade immateriella tillgångar och risken är därför stor för övervärden i balansräkningen om aktivering tillåts. Om aktivering skulle tillåtas innebär detta en väsentlig ökning av det förenklade regelverkets omfattning. De som vill aktivera får i stället tillämpa det kommande, mer omfattande regelverket för kategori 3-företagen (K3).

SRS avstyrker förslaget. Sverige har numera många kunskaps- och utvecklingsföretag som torde vara beroende av möjligheterna att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar. Ett förbud kan leda till att företag som har potential att utveckla framgångsrika produkter inte kommer att driva denna utveckling. En konsekvensanalys krävs. Att hänvisa dem som vill aktivera till K3 är inte rimligt eftersom K3-reglerna förväntas bli relativt omfattande.

SRS påpekar även att gränsdragningsproblem kan uppstå om det inte klargörs tydligare vad som är egenupparbetade immateriella tillgångar. Innefattas exempelvis patentkostnader? Om närstående bolag säljer rättigheter mellan varandra, uppstår därmed externa immateriella tillgångar varigenom aktiveringsförbudet skulle kunna kringgås?

LRF påpekar att många företag har behov av att kunna aktivera sådana utgifter och önskar ytterligare utredning. Om detta är viktigt för företagen bör de kunna aktivera dessa utgifter utan att behöva tillämpa K3.

Skatteverket menar att de som vill aktivera dessa poster får tillämpa nuvarande normgivning eller K3. Att ge möjlighet för K2-företagen att aktivera dessa utgifter skulle innebära att många komplicerade regler måste tillföras det allmänna rådet, och det skulle försämra överskådligheten och förenklingsambitionen.

Företagarna menar att utgifter för forskning, utveckling och marknadsföring bör kunna aktiveras eftersom det är svårt att få tillgång till riskkapital i den tidiga utvecklingsfasen. Att kunna välja K3 för att få möjlighet att aktivera är inte tillräckligt. Försiktighetsprincipen bör kunna upprätthållas genom värderingen av vilka utgifter som kan aktiveras och jämförbarheten genom krav på tilläggsupplysningar.

FAR menar att aktivering även fortsättningsvis bör tillåtas. Förslagets retroaktivitet kan innebära att vissa företag omedelbart måste upprätta kontrollblansräkning.

SRF tillstyrker förslaget, som medför ökad nytta för kreditbedömningar. Att det är möjligt att välja K3 för att kunna aktivera är viktigt eftersom en del företag behöver kunna göra detta.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Motiveringen att risk för övervärdering av tillgångar kan inte ses som ett förenklingsförslag. Förslaget är en inskränkning av 4 kap. 2 § ÅRL.³³ Många företag är beroende av att kunna aktivera vid långsiktig utveckling av produkter och affärsidéer och redovisningsreglerna skall inte utgöra onödiga hinder för sådan utveckling. Att behöva tillämpa K3 för att kunna aktivera är inte en bra lösning.

4.3.3 Förtydligande av vad som gäller avseende nedskrivningar av anläggningstillgångar

Förslaget. För att företagen inte skall behöva ägna sig åt komplicerade bedömningar och beräkningar föreslås att ingen nedskrivningsprövning skall behöva göras av inventarier som skrivs av på 5 år. Fastigheter skall bara behöva skrivas ned om taxeringsvärdet gått ned kraftigt och då till 1,33 gånger taxeringsvärdet.

Fastighetsägarna ser problem med att de föreslagna nedskrivningsreglerna skulle kunna medföra att företag som äger näringsfastigheter i onödan sätts i konkurs eller likvideras. Fastighetsägarna förespråkar en av Bokföringsnämnden tidigare föreslagen värdering enligt ett så kallat brukarvärde, genom vilket ”onödiga” nedskrivningar skulle kunna undvikas och därmed upprättande av

³³ Paragrafen anger att det i vissa fall är tillåtet att aktivera utgifter för forskning och utveckling.

kontrollbalansräkningar. I andra hand skulle det kunna införas särskilda regler om värdering av fastigheter vid upprättande av kontrollbalansräkningar.

LRF anser att nuvarande regelverk är komplicerat och välkomnar schabloniserade regler.

Skatteverket anser att förslaget är bra ur ett förenklingsperspektiv.

SRS har inget att invända vad gäller reglerna om nedskrivningsprövning. Vad gäller inventarier är detta en klar förenkling som ändå innebär ett materiellt godtagbart resultat. Vad gäller byggnader ifrågasätts dock kopplingen till taxeringsvärden eftersom dessa i vissa fall uppenbart kan överstiga marknadsvärdet.

FAR menar att det kan finnas behov av nedskrivningar även av sådana maskiner, inventarier och immateriella tillgångar som skrivs av på fem år. I sitt utförliga remissvar redovisar *FAR* exempel på situationer där föreslagna schablonen inte fungerar eller ger märkliga resultat.

SRF tillstyrker förslaget och menar att schablonerna är väl avvägda.

Svenskt Näringsliv ifrågasätter behovet av schabloner.

4.3.4 Förenklade avskrivningsregler

Förslaget. Ingen hänsyn till beräknat restvärde skall tas. En förenklingsregel införs som innebär att de flesta materiella tillgångar kan skrivas av på 5 år. Byggnaders ekonomiska livslängd ”får antas vara sådan som följer av Skatteverkets allmänna råd”.

Fastighetsägarna menar att förslaget är inte ändamålsenligt för företag som äger och förvaltar näringsfastigheter, eftersom en tillämpning av K2 skulle föra in fastigheterna på det kopplade området och tvinga företagen att följa Skatteverkets allmänna råd vad gäller avskrivningar på fastigheter. Dessa menar *Fastighetsägarna* inte alltid avspeglar byggnadernas verkliga ekonomiska livslängd.

LRF tillstyrker förslaget men menar att det bör finnas alternativregler då vissa typer av tillgångar kan behöva längre avskrivningstider än fem år, till exempel förbättringsutgifter på annans fastighet och större maskiner.

Skatteverket anser att förslaget är bra ur ett förenklingsperspektiv.

SRS förutsätter att avskrivning kan ske enligt skattemässiga huvud- och kompletteringsregeln. Kopplingen till nyttjandeperiod förutsätter restvärdesavskrivning eftersom tillgångar med lång ekonomisk livslängd men kort nyttjande period i företaget annars skulle kunna dras av direkt.

Vad gäller restvärden anser *SRS* att en längre ekonomisk livslängd än 5 år bör kunna förutsättas i fler fall än de som anges i förslagets punkt 10.24. Som exempel anges entreprenadföretag, åkerier och tryckerier som har enstaka tillgångar med högt anskaffningsvärde och ofta även högt restvärde. Branschpraxis kan vara svår att visa eftersom denna ofta bara visar *att* den ekonomiska livslängden är längre än fem år, men inte *hur lång* den i så fall är. *SRS* föreslår att ekonomisk livslängd exempelvis kan följa av finansieringsplan, till exempel avbetalningskontrakts löptid.

Hur anskaffade inventarier finansieras bör enligt *SRS* vara neutralt utifrån redovisningsreglerna. Med Bokföringsnämndens förslag kan leasing som finansieringsform få ökad betydelse.

FAR menar att en avskrivningsplan skall omprövas när behov föreligger och inte som *BFN* föreslår enbart när nedskrivning har skett. *FAR* påpekar att det är en olycklig begränsning att inte få räkna bort restvärdet vid avskrivningsberäkningarna. I fall där ett företag till exempel byter bilar vart tredje år får detta stora konsekvenser.

SRF tillstyrker förslaget, som överensstämmer med praxis. Teoretiska regler som inte används tillför ingenting i sak.

Svenskt Näringsliv anför att de skattemässiga avskrivningsreglerna utgör ett viktigt incitament för att få företagen att investera. Detta syfte motverkas av att kräva lika snabb avskrivning i redovisningen. *Svenskt Näringsliv* anför att det vore viktigare att höja gränsen för direktavskrivning. Kraven för att få använda en avskrivningsperiod som är längre än 5 år är för stränga, särskilt eftersom man inte får räkna med något restvärde. Vad gäller avskrivningar på byggnader och tillbyggnader bör övervägas om detta kan fortsätta hållas på det okopplade området även för K2-företagen.

4.3.5 Uppskrivning endast tillåtet på fastigheter

Förslaget. Bokföringsnämnden föreslår att uppskrivning enbart skall vara tillåtet på byggnader och mark. Detta med motiveringen att det allmänna rådet bygger på försiktighetsprincipen.

Bolagsverket påpekar att förslaget innebär minskade möjligheterna att genomföra fondemission.

Fastighetsägarna föreslår att en möjlighet till uppskrivning av markvärdet utan skattekonsekvens införs. Därigenom skulle företagen ändå kunna ges möjlighet att presentera en rättvisande bild.

LRF menar att i speciella fall kan det finnas behov av att även kunna skriva upp inventarier, även om små företag normalt inte har behov av det. Särskilt ser *LRF* ett behov av sådana möjligheter om även förslaget om att avskrivningsperioden schabloniserat sätts till fem år antas. Om längre avskrivningsperiod tillåts bör det dock gå att acceptera utebliven uppskrivningsmöjlighet.

SRS avstyrker förslaget men har inget emot skärpta krav på uppskrivning av inventarier. Uppskrivningsförbud i kombination med korta avskrivningstider leder till resultat som är materiellt otillfredsställande. Som exempel på fall där uppskrivning kan vara motiverat anges tryckpress med lång livslängd och högt restvärde. *SRS* påpekar särskilt att vissa inventarier har så höga anskaffnings- och restvärden att de kan jämföras med fastigheter.

FAR tillstyrker förslaget och påpekar att förutom av taxeringsvärdet begränsas uppskrivningsmöjligheterna även av tillgångens verkliga värde.

SRF tillstyrker förslaget med motiveringen att de mindre företagen vanligtvis har finansierarna som prioriterad intressentgrupp. Kommunikationen med finansierarna underlättas av redovisning till anskaffningsvärde samt en strikt tillämpning av försiktighetsprincipen.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Begränsningen i förhållande till ÅRL bör kunna accepteras.

4.3.6 Avsättning endast för legala åtaganden som skall infrias inom 10 år från bokslutsdatum (exklusive pensioner).

Förslaget. Möjligheten att göra avsättningar för informella åtaganden tas bort. Dessutom begränsas möjligheterna att göra avsättningar för förpliktelser som med största sannolikhet kommer att infrias inom 10 år. Pensionsåtaganden undantas (se nästa punkt). Ingen nuvärdeberäkning skall göras utan avsättningarna redovisas till nominellt belopp.

LRF menar att i vissa fall kan det vara viktigt att redovisa åtaganden som sträcker sig längre fram än 10 år, till exempel vid utvinning av grus. *LRF* menar att det är viktigare att reglera i vilka fall avsättning tillåts än tidsaspekten.

Skatteverket håller med om att avsättningar för informella åtaganden inte bör få göras eftersom dessa många gånger är svåra att bedöma. Den föreslagna lösningen med 10-årsgräns gör utebliven nuvärdesberäkning godtagbar. 10-årsgränsen kan dock vara tveksam eftersom det strider mot grundläggande redovisningsprinciper (jfr 2 kap. 4 § p. 3 ÅRL), och tas den bort måste nuvärdesberäkning krävas.

SRS tillstyrker förslaget.

FAR är tveksamt till förslaget om 10-årsgräns eftersom det finns åtaganden för återställning och miljöhänsyn som väsentligt överstiger 10 år. *FAR* har ingenting emot redovisning till nominellt värde.

SRF anser att förenklingsförslaget kunde gått ännu längre och föreslår en 5-årsgräns i stället för 10-årsgräns samt att inte heller pensionsförpliktelser skall behöva nuvärdeberäknas. Detta skulle göra förslaget mer konsekvent utan att försämra redovisningens kvalitet.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

4.3.7 Avsättningar för pensioner

Förslaget. Alla pensionsförpliktelser skall redovisas som avsättningar i balansräkningen och aldrig som ansvarsförbindelser. Förpliktelserna skall alltid nuvärdeberäknas och alla förpliktelser skall beaktas oavsett tidshorisont.

Förslaget överensstämmer med kraven i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen) och IL.

Finansinspektionen anser att då ett negativt belopp uppkommer vid beräkningen av pensionsförpliktelsen skall denna inte redovisas som tillgång utan i stället bör upplysningar lämnas i not. Detta skulle överensstämma med Finansinspektionens föreskrifter.

LRF har inget att erinra mot förslaget.

SRS har inget att erinra mot förslaget eftersom skrivningen öppnar för en sannolikhetsbedömning.

Skatteverket instämmer i förslaget om nuvärdesberäkning och utan tidsgräns. Dessa utgör ofta en väsentlig post och vanligtvis görs beräkningen inte av företaget självt.

Bankföreningen menar att avsättning endast bör ske om förpliktelsen inte är tryggad av en pensionsstiftelse, eller om det finns undervärden i denna. Avsättningen bör då bara göras som mellanskillnaden mellan nuvärdet av pensionsåtagandena och marknadsvärdet på tillgångarna i pensionsstiftelsen. Som motiv ges att så skall ske enligt 4 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2005:33).

FAR tillstyrker förslaget.

SRF tillstyrker förslaget att egna pensionsåtaganden skall redovisas som avsättningar, men menar att de mindre företagen normalt använder pensionsförsäkringar i stället för avsättningar och ytterligare förenklingar borde därför kunna göras genom att inte heller kräva nuvärdeberäkning för pensionsavsättningar.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget och menar att i väntan på K3 bör K2-företagen kunna fortsätta redovisa pensionsåtaganden inom linjen.

4.3.8 Endast kostnadsslagsindelad resultaträkning

Förslaget. Funktionsindelad resultaträkning förbjuds för de företag som vill tillämpa K2. Bokföringsnämnden motiverar utelämnad funktionsindelad

resultaträkning med att det skulle medföra många tillkommande regler. Övervägande del av K2-företagen använder kostnadsslagsindelade resultaträkningar.

Bolagsverket menar att de mindre aktiebolagen huvudsakligen använder kostnadsslagsindelad resultaträkning och det är därför naturligt att det allmänna rådet bara tillåter denna.

Skatteverket instämmer i Bokföringsnämndens bedömning att inte tillåta funktionsindelad resultaträkning.

Statistiska centralbyrån menar att en kostnadsslagsindelad resultaträkning underlättar statistikinsamlingen.

LRF tillstyrker förslaget.

SRS ifrågasätter lagligheten och lämpligheten i att inskränka den i Årsredovisningslagen föreskrivna möjligheten för företagen att välja mellan funktionsindelad och kostnadsslagsindelad resultaträkning. Förbudet mot funktionsindelad resultaträkning innebär inte någon förenkling. Bokföringsnämndens motiv till att inte tillåta funktionsindelad resultaträkning är otillräckliga. Möjligheten att tillämpa funktionsindelad resultaträkning kan vara väsentlig för de företag som använder den. I vissa branscher ger den bättre information än den kostnadsslagsindelade, och den ger även möjlighet att dölja känslig information för konkurrenterna. *SRS* förordar att möjligheten att välja funktionsindelad resultaträkning bibehålls, men att den kompletterande normgivningen kan göras på annat ställe än i det allmänna rådet.

FAR tillstyrker förslaget med motiveringen att det är acceptabelt för K2-företagen.

SRF tillstyrker förslaget. Den kostnadsslagsindelade resultaträkningen är öppnare vilket sannolikt är gynnsamt för företagets finansiärer.

Svenskt Näringsliv menar att förslaget innebär en onödig begränsning. För att inte det allmänna rådet skall bli för stort borde här i stället särregler för den funktionsindelade resultaträkningen kunna finnas på annat ställe utan att för den skall hänvisa företaget till hela K3.

4.3.9 Rubrikerna och posterna i det allmänna rådets förvaltningsberättelse, balans- och resultaträkning är låsta

Förslaget. I det allmänna rådet finns en mall för hur rubrikerna i förvaltningsberättelsen och posterna i balans- och resultaträkningarna skall se ut. Inga avsteg från mallen får göras utan mallens rubriker och poster skall anges som de står i mallen. Rubriker eller poster som är irrelevanta för företaget får utelämnas.

Bolagsverket menar att en ökad standardisering av årsredovisningarnas utseende underlättar elektroniskt ingivande av redovisningshandlingar till Bolagsverket. Arbete med elektronisk ingivning pågår och regeringen har i proposition 2005/06:135 Elektronisk ingivning till Bolagsverket föreslagit att det skall bli möjligt att lämna och underteckna årsredovisningen elektroniskt. Det allmänna rådet borde även omfatta elektroniskt upprättade årsredovisningshandlingar.

Vidare menar Bolagsverket att när rubriker och poster är låsta och inte får ändras underlättas jämförelser mellan olika bolag.

LRF anser det vara mycket positivt att Bokföringsnämnden tar fram en generell mall för uppställningen och menar att standardisering sannolikt är positivt då detta innebär ökad förutsebarhet och jämförbarhet.

Skatteverket anser att låsta rubriker och poster underlättar både för den som skall upprätta årsredovisningen och för läsaren. Dessutom underlättas den skattemässiga kontrollen.

SRS har inget att erinra mot mallar för balans- och resultaträkningar, men anser att behovet inte är särskilt stort med anledning av praxis. SRS avstyrker att rubriker inte får ändras i den kostnadsslagsindelade resultaträkningen, eftersom branschanpassningar behöver göras. SRS menar att jämförbarheten blir större om anpassningar av rubrikerna till företagets verksamhet tillåts och att förslaget annars innebär att redovisningens kvalitet minskar.

FAR avstyrker förslaget. ÅRL:s möjlighet att anpassa uppställningsformen syftar till att underlätta visandet av överskådliga och rättvisande balans- och resultaträkningar.

SRF tillstyrker ansatserna i förslaget. Förslaget innebär en väsentlig förenkling och rubrikerna i mallarna är väl avvägda. Ökad standardisering medför ökad jämförbarhet mellan olika företag.

Svenskt Näringsliv påpekar att kraven innebär att om ett företag behöver avvika från mallen för att förtydliga innehållet i en post, får K2 inte tillämpas.

4.3.10 Koncernbidrag skall redovisas över resultaträkningen

Förslaget. Det finns idag både företag som i enlighet med Redovisningsrådets akutgruppsuttalande URA 7 redovisar koncernbidrag över fritt eget kapital och företag som redovisar koncernbidrag över resultaträkningen. Bokföringsnämnden vill ha en enhetlig redovisning och menar att det är enklare att redovisa koncernbidrag över resultaträkningen och därför bör så ske.

LRF anser liksom Bokföringsnämnden att koncernbidrag skall redovisas över resultaträkningen.

Skatteverket anser att det är korrekt att redovisa koncernbidrag över resultaträkningen och dessutom underlättar det den skattemässiga kontrollen.

SRS menar att förslaget överensstämmer med praxis i mindre företag och har därför inget att erinra. *SRS* påpekar att detta dock är problematiskt eftersom många koncernbidrag civilrättsligt utgör vinstutdelning vilket är särskilt reglerat i aktiebolagslagen. Kopplingen mellan till civilrätten blir otydlig när redovisningen görs över resultaträkningen.

FAR tillstyrker förslaget.

SRF tillstyrker förslaget. Detta ger läsaren en väsentligt bättre information. Däremot är det principiellt fel att kalla dem bokslutsdispositioner, eftersom dessa har en naturlig koppling till obeskattade reserver i balansräkningen som kan återföras, och de egenskaperna har inte koncernbidragen. I stället bör koncernbidragen redovisas på egen rad i resultaträkningen.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

4.3.11 Ingen säkringsredovisning tillåts

Förslaget. Dagens regler i BFN R 7 är komplicerade och Bokföringsnämnden tror att effekterna av att inte tillåta redovisning av gjorda säkringar är mycket små.

LRF påtalar att leveranskontrakt är vanliga inom lantbruket. Någon form av förenklad säkringsredovisning bör tillåtas för att inte tvinga många företag att redovisa enligt K3 eller öka sin ekonomiska risk genom att låta bli att säkra.

SRS hänvisar till rådande makroekonomiska förhållanden då det yttrar att det inte har något att erinra mot förslaget, men aviserar att behov att ändra reglerna kan uppkomma om läget förändras. *SRS* anser att någon form av förenklad säkringsredovisning bör övervägas.

Skatteverket anser att det kan ge läsare av årsredovisningen en felaktig bild av företaget om varken säkringsredovisning tillåts eller krav på upplysningar om gjorda säkringar ställs. Faktiskt förekommande poster avseende genomförda transaktioner bör redovisas enligt ekonomisk innebörd, till exempel då valutan är säkrad.

FAR avstyrker förslaget och menar att BFN R 7 bör vara tillämplig för K2-företag. Det är angeläget för exportföretag att kunna redovisa sina valutarisk-säkringar.

SRF tillstyrker förslaget då de delar Bokföringsnämndens uppfattning att K2-företagen utnyttjar säkringar i liten omfattning.

Svenskt Näringsliv menar att förslaget nu kan tillstyrkas men att det måste följas upp beroende på hur vanligt det är med säkringar bland K2-företagen. Förslaget innebär även att K2-företagen utestängs från de särskilda värderingsregler som finns i skattelagstiftningen.

4.3.12 Samtliga företag inom en koncern måste tillämpa rådet

Förslaget. För att undvika att tillgångar placeras i ett visst bolag inom en koncern på grund av att detta får tillämpa förenklade avskrivningsregler måste samtliga företag inom en koncern tillämpa K2 för att något koncernföretag

skall få göra det. I framtiden kommer även ett litet företag i en noterad koncern att vara tvingat att använda IFRS/IAS.

Bolagsverket menar att en möjlig konsekvens kan vara att många mindre bolag måste tillämpa andra redovisningsprinciper, vilket riskerar försvåra ekonomiska jämförelser mellan mindre bolag.

Finansinspektionen ser problem för koncerner som tillämpar de särskilda årsredovisningslagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag respektive försäkringsföretag och Bokföringsnämnden bör därför utreda om det kan finnas undantag från bestämmelsen om att samtliga företag inom en koncern måste tillämpa det allmänna rådet.

LRF har inget att invända mot förslaget.

Skatteverket anser att Bokföringsnämndens bedömning är korrekt eftersom det annars finns risk för missbruk genom att koncernerna lägger tillgångar och skulder i bolag utifrån vilken kategori de tillhör.

SRS tillstyrker förslaget, men ifrågasätter om små, oväsentliga företag i noterade koncerner verkligen skall behöva tillämpa IFRS. Eventuella omräkningar borde snarare göras på koncernnivå.

FAR avstyrker förslaget. Hittills har det varit så att valet av redovisningsnormer görs utifrån den juridiska personen och inte utifrån koncern tillhörighet. Detta återspeglar bättre respektive företags situation och storlek.

SRF tillstyrker förslaget, som behövs för att skapa enhetlighet och undvika konflikter mellan olika regelverk inom samma koncern.

Svenskt Näringsliv menar att förslaget om att små bolag i noterad koncern skall tillämpa IFRS helt saknar motsvarighet både i Sverige och internationellt. Detta vore mycket kostnadsdrivande både vad gäller utformning av redovisningen, revision och deklaration. Att dotterbolag internt behöver tillgodose moderbolaget med kompletterande uppgifter med anledning av dess tillämpning av IFRS (RR 32) är något helt annat än att själva i sin externa redovisning behöva tillämpa de komplicerade regler detta innebär.

4.3.13 Övriga synpunkter på förslaget

Bolagsverket önskar tydliggörande angående vilka tilläggsupplysningar som kan vara aktuella för mindre aktiebolag liknande vad som görs om resultat- och balansräkningarna i kapitel 4.

Fastighetsägarna anser att Bokföringsnämnden bör vänta med att fastställa K2 tills utredningen om sambandet mellan redovisning och beskattning är klar, eftersom utredningens resultat sannolikt kommer att påverka det framtida regelsystemet för de företag som omfattas av K2.

Finansinspektionen anser att Bokföringsnämnden lyckats bra med att genomföra språkliga och pedagogiska förenklingar i det allmänna rådet.

LRF är positiv till ansatsen i förslaget. Förslaget skulle innebära en förbättrad tillgänglighet till redovisningsnormgivningen. *LRF* tycker det är bra att ha ett samlat regelverk med få valmöjligheter, men ifrågasätter det faktum att det allmänna rådet till viss del innebär inskränkningar i förhållande till vad årsredovisningslagen tillåter. Det allmänna rådet måste vara koncist och får inte tyngas av exempel.

Förslaget är i vissa delar mycket långtgående ur förenklingssynvinkel. *LRF* menar att detta kan innebära att företag som vill kunna redovisa en mer rättvisande bild inte kan göra detta. Arbetet med K2 bör därför samordnas med K3.

Att avvikelser inte får göras från det allmänna rådet tolkar *LRF* som att till exempel inte ytterligare upplysningar får lämnas.

Skatteverket anser att inte enbart konstaterade framtida utflöden av resurser ryms inom skullddefinitionen, utan även sannolika sådana om de följer av ett befintligt åtagande. Detta som en följd av försiktighetsprincipen. De periodiseringsfonder företaget har vid bokslutstidpunkten bör framgå av årsredovisningen, eftersom detta skulle öka årsredovisningens informationvärde för användarna – inklusive Skatteverket.

SCB ser positivt på att samla och förenkla regelverket för redovisningen. Ju bättre material som finns i offentliga årsredovisningar, desto färre frågor måste SCB ställa direkt till företagen vilket minskar företagens administrativa börda. SCB menar att det är viktigt att alla företag följer samma huvudprinciper, så att redovisningarna innehåller likvärdiga och jämförbara uppgifter. Remissförslaget är ett steg i rätt riktning eftersom det ökar jämförbarheten mellan de mindre

företagens redovisning, vilket är positivt för kvaliteten i den ekonomiska statistiken.

SRS påtalar att ett aktiebolags redovisning har flera olika syften och i förslaget till allmänt råd har ett av dem, att vara underlag för beskattning, fått för stor plats. Förslaget påverkar företagens egna kapital väsentligt, vilket får civilrättsliga konsekvenser vad gäller till exempel möjligheten att lämna utdelning och skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning. SRS påpekar särskilt att i vissa branscher är ett visst eget kapital nödvändigt för att alls få driva verksamhet, till exempel ekonomisk prövning av trafik tillstånd.

Att utgöra underlag för kreditbedömningar och kreditbeslut är enligt SRS ett mycket viktigt syfte med årsredovisningar i mindre aktiebolag. SRS menar att förslaget innebär att årsredovisningarna blir sämre i detta avseende, vilket exempelvis kan leda till att företagen tvingas välja leasing som kreditform utan att detta är materiellt önskvärt.

SRS menar att utvecklingen mot skilda regelverk för K2- och K3-företagen innebär att företagen har att välja mellan K2 med många förenklingar och K3 som ger en mer rättvisande bild men riskerar innehålla betydligt mer komplicerade regler.

Överhuvudtaget är SRS mycket kritiska till förslaget – så kritiska att man i slutet av inledningsavsnittet förklarar att man inte alls motsätter sig förenklingar på redovisningsområdet. Problemet är att förslaget enligt SRS ”hindrar en hög kvalitet på redovisningen för de företag som så önskar eller där intressenterna av olika skäl kräver det”.³⁴

Svensk Handel välkomnar förslaget eftersom det syftar till att förenkla och förtydliga regelverken, och har inga materiella synpunkter

TCO tillstyrker förslaget utan att lämna några synpunkter i övrigt på förslaget.

³⁴ Remissvar SRS s. 2

4.4 Sammanställning av remissen och remissvaren

Förslag	FAR	Fastighets- ägarna	Företagarna	LRF	Skatteverket	SRS	Svenskt Näringsliv	SRF
Tydliga väsentlighetsregler	++			++	++	+	+ 6	++
Ej aktivering egenupparbetade immat. tillg.	-- 1		- 1	- 1	+	-- 1	-- 1	++ 2
Nedskrivningar av anläggningstillgångar	- 5	- 3		++	++	+ 4	- 6	++
Förenklade avskrivningsregler	- 9	- 7		++ 8	++	- 9, 10	- 7, 11	++
Uppskrivning endast på fastigheter	+	+ 12		+ 13		-- 13	++	++ 14
Avsättning endast legala åtaganden inom 10 år	- 15			- 15	- 16	++	++	++ 17
Avsättningar för pensioner	++			+	++	+	-- 19	++ 18
Endast kostnadslagsindelad resultaträkning	++			++	++	-- 20	-- 20	++
Låsta rubriker och poster	-- 21			++		-- 21	- 21	+ 21
Koncernbidrag i resultaträkningen	++			++	++	+ 23	++	+ 22
Ingen säkringsredovisning	-- 25			- 24	-- 24	+ 24	+	+
Samtliga inom en koncern	-- 26			+	++ 27	+ 28	-- 28	++

Teckenförklaring:

-- Avstyrker förslaget

- Negativ till förslaget

+ Ingen erinran/positiv

++ Nödja/tillstyrker förslaget

Noter:

1. Kunskapsföretag behöver kunna aktivera utan att behöva tillämpa K3.
2. Kunskapsföretag kan använda K3 i stället.
3. Riskerar sätta bolag i konkurs eller likvidation i onödan.
4. Kopplingen till taxeringsvärden är inte bra.
5. Nedskrivning kan behövas även av 5-årsinventarier.
6. Ifrågasätter behovet av schabloner.
7. Fastigheter borde hållas utanför det kopplade området.
8. Fler inventarier bör kunna skrivas av på mer än 5 år.
9. Nyttjandeperiod utan hänsyn till restvärden fungerar inte praktiskt.
10. Reglerna kan rubba redovisningsreglernas neutralitet (gynnar leasing).
11. Reglerna rubbar skattereglernas incitament till investeringar.
12. Föreslår uppskrivningsmöjlighet för mark utan skattekonsekvens.

13. Behov finns att kunna skriva upp inventarier.

14. Förbättrar informationen till finansierarna.

15. 10-årsgränsen fungerar inte – miljökrav.

16. 10-årsgränsen tveksam men utan den måste nuvärdeberäkning ske.

17. Föreslår 5-årsgräns i stället.

18. Nuvärdeberäkning behövs inte.

19. I väntan på K3.

20. Möjlighet till funktionsindelad resultaträkning bör bibehållas.

21. Rubriker bör kunna anpassas till företagets verksamhet.

22. Inte som bokslutsdisposition.

23. Problematiskt ur ABL-perspektiv (värdeöverföring).

24. Förenklad säkringsredovisning bör tillåtas.

25. Fullständig säkringsredovisning enligt BFN R 7 bör tillåtas.

26. Försvarar jämförelser mellan mindre bolag.

27. Risk för missbruk.

28. Mindre bolag borde inte behöva tillämpa IFRS. I stället omräkningar på koncernnivå.

5 Analys

I detta kapitel analyserar vi den empiri vi samlat in utifrån den teoretiska referensramen som presenterades i kapitel 3.

5.1 Bokföringsnämndens förslag i förhållande till kvalitativa egenskaperna

5.1.1 Tydliga väsentlighetsregler

Att den information som anges i en årsredovisning skall vara relevant för läsaren innebär att oväsentliga uppgifter måste utelämnas. Att i det allmänna rådet särskilt beskriva i vilka fall en uppgift är väsentlig att lämna är en god ambition, men svår i verkligheten. Problemet är att det är svårt att ge en generell beskrivning av alla situationer där ett uppgiftslämnande är väsentligt. För att förenkling skall vara möjlig behövs någon form av begränsning också i detaljeringsgraden av reglernas utformning och det är då lätt att råka använda schabloner som Bokföringsnämnden gjort och fått kritik för av FAR och SRS.

En beskrivning av väsentlighetskriterier i ett allmänt råd får inte hindra företaget från att lämna en uppgift det anser vara väsentlig, eftersom företaget då antagligen bedömer att detta är nödvändigt för att läsaren skall få en rättvisande bild av företaget. Detta krav på upplysningar för att uppnå en rättvisande bild är dessutom lagstadgat genom 2 kap. 3 § och en reglering i ett allmänt råd torde därför inte få någon rättsverkan.

5.1.2 Det är inte tillåtet att aktivera egenupparbetade immateriella tillgångar

Förslaget innebär en inskränkning i förhållande till 4 kap. 2 § ÅRL genom att det inte alls tillåter någon aktivering av utgifter för forskning och utveckling. Alla sådana utgifter måste således kostnadsföras direkt, vilket försämrar företagens balansräkningar. Detta i sin tur påverkar företagens möjlighet att få tillgång till riskkapital eftersom dess nyckeltal försämrar avsevärt. Visserligen kan det vara svårt att bedöma det verkliga värdet hos egenupparbetade immate-

riella tillgångar, men den svårigheten gäller egentligen generellt för immateriella tillgångar även om de anskaffats externt.

Förslaget kan dock få stora konsekvenser för företagen i Sverige. Sverige har ett stort antal kunskapsföretag som arbetar just med forskning och utveckling. Problemen med att få riskkapital torde dock vara som störst under den inledande utvecklingsfasen, och då har projekten sällan nått så långt att de heller med dagens regelverk uppnår kraven för aktivering.

Att Bokföringsnämnden väljer att ta bort denna möjlighet är helt i linje med förenklingsambitionerna, eftersom reglerna för när aktivering tillåts idag är komplicerade. För att inte riskera att få stora övervärden i företagens balansräkningar är det viktigt att reglerna för när aktivering kan tillåtas är ganska omfattande. Om möjligheten till aktivering bibehålls är risken stor att, tillsammans med andra ställningstaganden i remissen, regelverket skulle bli så omfattande att det inte skulle innebära någon förenkling. En hänvisning till K3 är därför rimlig.

5.1.3 Nedskrivningar och avskrivningar av anläggningstillgångar

Förslaget syftar till att undvika komplicerade bedömningar och att förslaget innebär stora förenklingar är tydligt. De flesta mindre företag som köper mindre inventarier till sin verksamhet idag gör inte någon bedömning av vare sig deras ekonomiska livslängd eller eventuellt restvärde, och att kräva bedömningar om nedskrivningsbehov föreligger för sådana inventarier är onödigt eftersom ändå ingen gör det om det inte är väsentligt.

Men vad händer när ett företag köper större inventarier? Om till exempel en tunnel (markinventarium) skulle rasa, sjunker troligen dess värde omedelbart. Att då inte tillåta nedskrivning kan medföra att ganska stora övervärden redovisas i balansräkningen, vilket påverkar intressenter såsom kreditgivare negativt då det inte längre finns substans i siffrorna.

Det är inte så tydligt i de föreslagna reglerna om avskrivningsreglerna på byggnader verkligen för in dessa på det kopplade området. Det anges att avskrivningsprocenten i Skatteverkets allmänna råd *får* tillämpas vid avskrivningarna i redovisningen – inte att de måste följas. Om en sådan koppling skall införas bör det vara ett resultat av utredningen om sambandet mellan redovis-

ning och beskattning, och inte komma i form av ett allmänt råd från Bokföringsnämnden.

Vad gäller kopplingen av nedskrivningsbedömningen till det marknadsvärde som antas ligga till grund för taxeringsvärdena (tanken är att taxeringsvärdet skall spegla 75 % av marknadsvärdet, även om de sällan gör det) kan detta ifrågasättas eftersom taxeringsvärden till största delen sätts utifrån det område fastigheten ligger i och inte i lika stor utsträckning fastighetens skick. Samtidigt behövs någon tydlig form av värde att jämföra det redovisade värdet mot. Är taxeringsvärdet inte alltför gammalt och det inte har hänt något särskilt med fastigheten sedan senaste fastighetstaxeringen, torde förenklingen vara rimlig men inte annars. Reglerna borde därför kompletteras med att om nedskrivning även skall göras om det är uppenbart att det verkliga värdet understiger det ur taxeringsvärdet beräknade marknadsvärdet. Försiktighetsprincipen och rättvisande bild skulle därigenom bli tydligare.

När det gäller att generellt tillåta inventarieavskrivningar på 5 år bör inte kraven ställas för högt för att få tillämpa en längre avskrivningstid. Snabba avskrivningar innebär en snabbt sjunkande tillgångssida och det påverkar intressenternas bedömningar av företagets ekonomiska ställning. Vid anskaffning av större maskiner och inventarier finns en risk att redovisningsreglerna inte blir neutrala i förhållande till finansieringsformen. Vid leasing kostnadsförs leasingavgifterna som hyra och ett längre leasingkontrakt kan därför innebära redovisning av lägre kostnader än alternativet att lånefinansiera ett köp.

Vi ifrågasätter starkt om redovisningsnormerna verkligen bör vara avgörande för hur ett företag skall finansiera sin verksamhet. Visst blir det enklare att göra som i förslaget, men är effekterna rimliga? Vi efterfrågar en större medvetenhet kring denna problematik som de mindre företagen kommer att ställas inför om förslaget genomförs.

5.1.4 Uppskrivning endast tillåtet på fastigheter

Uppskrivningar utgör en tydlig konflikt mellan kraven på rättvisande bild och försiktighetsprincipen. Det är ofta svårt att fastställa verkliga värden på maskiner och inventarier som används i verksamheten. En del maskiner och inventarier har en fastighetsliknande karaktär genom att de inte går särskilt lätt att flytta på, till exempel en tryckpress. I vissa fall kan det finnas behov av att kunna skriva upp sådana inventarier och frågan om detta skall tillåtas eller inte är egentligen mest en fråga om hur stora skillnader som skall tillåtas mellan

jämförbara företag av olika storlek. Skall ett tryckeri behöva redovisa en sämre tillgångssida i balansräkningen bara för att företaget äger en tryckpress i stället för en fastighet?

Förslaget innebär även att det blir svårare att genomföra fondemissioner i de mindre företagen eftersom dessa ofta finansieras genom uppskrivningar. Detta hinder påverkar företagens kapitalstruktur negativt.

5.1.5 Avsättning endast för legala åtaganden som ska infrias inom 10 år från bokslutsdatum (exklusive pensioner)

Att redovisa informella åtaganden i balansräkningen riskerar innebära att den bild läsaren får av företaget inte stämmer. Det är därför rimligt att bara tillåta formella åtaganden som avsättningar. Denna begränsning är dessutom alla remissinstanser positiva till.

En 10-årsgräns är däremot tveksam då denna strider både mot ÅRL och IASB:s föreställningsram. Viktigast är att ett företag vars verksamhet innebär betydande miljöpåverkan gör avsättningar för sina förpliktelser att återställa landskapet när till exempel brytningstillståndet löpt ut. Förslaget verkar huvudsakligen syfta till att företagen skall slippa göra nuvärdeberäkningar av avsättningarna. Kanske kan man överväga att nuvärdeberäkningar inte behöver göras om avsättningarna avser förpliktelser som skall infrias inom ett mindre antal år, men ligger de längre fram i tiden skall nuvärdeberäkning ske för att inte kravet på rättvisande bild skall gå förlorat.

5.1.6 Avsättningar för pensioner

Förslaget är ganska oproblematiskt eftersom nuvärdeberäkningen som krävs normalt inte görs av företaget självt eftersom det kräver särskilda aktuariella kunskaper. Behovet av förenklingar är därför inte särskilt stort, medan behovet av att tydliggöra att förpliktelserna måste redovisas som avsättningar tydliggör företagets faktiska skuldsida.

5.1.7 Endast kostnadsslagsindelad resultaträkning

Nästan alla K2-företag använder kostnadsslagsindelad resultaträkning och påverkan är därför inte särskilt stor. För de företag som faktiskt använder funktionsindelad resultaträkning kan det dock vara viktigt. Särskilt aspekten att en kostnadsslagsindelad resultaträkning avslöjar för mycket information till konkurrenterna är viktig att beakta. Årsredovisningen är ju enligt intressentteorin viktig inte bara för ägarna, utan även för konkurrenterna.

5.1.8 Låsta rubriker och posterna i det allmänna rådets förvaltningsberättelse

Förslaget innebär en förenkling eftersom företaget slipper fundera över vilka rubriker som behövs för att spegla företagets ställning på ett korrekt sätt. Låsta poster innebär enligt någon remissinstans ökad jämförbarhet och begriplighet, vilket påverkar kvaliteten i positiv riktning. Detta förutsätter emellertid att rubrikerna fortfarande speglar verksamheten på ett bra sätt. För ett klassiskt tillverkningsföretag passar säkert förslagens mall för resultaträkningen utmärkt, och när alla sådana företag använder samma uppställning ökar jämförbarheten. Men passar de för ett tjänsteproducerande företag? Vi anser att detta är tveksamt.

Inom en del branscher har praxis utmynnat i att de flesta företag inom branschen använder en viss mall till sina resultaträkningar. En sådan redovisning ger enligt vår mening en mycket större jämförbarhet än en gemensam mall för samtliga företag någonsin skulle kunna åstadkomma, hur många poster den än skulle bestå av.

När redovisningen skall stoppas in i färdiga mallar där posterna inte får ändras utifrån exempelvis branschtillhörighet, anser vi att detta måste innebära att möjligheterna för företagen att ge en rättvisande bild i sina resultat- och balansräkningar minskar.

Det kan därför ifrågasättas om det verkligen inte skall få göras några avsteg överhuvudtaget från mallen. Företagen i USA lämnar redan idag ett slags årsredovisning på en färdig blankett från SEC. Det är säkert bra ur statistiksynpunkt, men riskerar försämra läsvärdet och den bild redovisningen förmedlar. Intressenternas nytta av sådana formulärbaserade årsredovisningar som beslutsunderlag blir därmed tveksam.

5.1.9 Koncernbidrag ska redovisas över resultaträkningen

Vi delar inte remissinstansernas förvånansvärt positiva inställning till att redovisa koncernbidragen över resultaträkningen. Som SRS påpekar utgör de flesta koncernbidrag civilrättsligt utdelning, för vilka ABL:s särskilda regler om värdeöverföringar från bolaget skall tillämpas. Att redovisa lämnade koncernbidrag i resultaträkningen riskerar medföra att bolagen inte uppmärksammar att det faktiskt är fråga om sådana värdeöverföringar, och riskerar bli återbetalningsskyldiga för koncernbidragen om det visar sig att det inte fanns utrymme för dem.

5.1.10 Ingen säkringsredovisning tillåts

Om ett företag har säkrat en betalning i utländsk valuta borde avsteg från värdering av fordringar och skulder till balansdagskurs kunna göras. Det är därför rimligt att även i ett förenklat regelverk tillåta att så sker. Ett företag skall inte behöva uppvisa en sämre ekonomisk ställning för att det dragit nytta av exempelvis öppna gränser vad gäller krediter, när det faktiskt inte tagit på sig någon ökad risk på grund av detta.

Däremot är det ur förenklingsynpunkt inte rimligt att tillåta fullständig säkringsredovisning såsom FAR önskar. Vi anser därför att ett förenklat regelverk för säkringsredovisning borde tas in i förslaget.

5.1.11 Samtliga företag inom en koncern måste tillämpa rådet

Frågan är om ett företag, som det är nu, skall redovisa enligt den storlekskategori den juridiska enheten tillhör eller om, såsom Bokföringsnämnden föreslår, redovisningen skall vara beroende av vem som äger företaget. Ökad jämförbarhet talar för att den nuvarande ordningen bör bibehållas. Ett företag skall inte behöva ändra sina redovisningsprinciper för att det blir uppköpt eller knoppas av från en koncern. Att kräva att små företag i en stor noterad koncern skall tillämpa IFRS är inte rimligt på grund av de kostnader detta skulle innebära.

5.2 Remissförslaget i förhållande till kraven på rättvisande bild

Enligt kraven på att redovisningen skall följa god redovisningssed och ge rättvisande bild. Engelskans *true and fair view* visar ännu tydligare vad det egentligen är som skall redovisas. För *true* svarar de redovisningsnormer som tillämpas, medan *fair* handlar om den övergripande bild en läsare av redovisningen får av företaget.

Bokföringsnämndens förslag innehåller krav på att avsteg från det allmänna rådet inte får göras. Detta överensstämmer med den svenska tillämpningen av rättvisande bild, nämligen att det inte är redovisningsnormerna som skall frångås utan tilläggsupplysningar som skall lämnas då kravet på rättvisande bild inte uppfylls. När redovisningsnormerna innehåller alltför detaljerade väsentlighetsregler kan detta tvinga företagen till något som inte överensstämmer med detta krav, och vi anser därför att även om reglerna behöver förenklas får detaljeringsgraden inte bli för stor.

Enligt intressentteorin måste ett företag hantera sina intressenter på olika sätt, och enligt IASB:s föreställningsram har olika intressenter olika behov men redovisningen skall spegla de behov som är gemensamma för dem alla. Att kunna ge en bild som för alla intressenter är rättvisande är därför omöjligt, och ännu svårare blir det förstås när man samtidigt söker förenklingar. Det som är väsentligt för en intressent är ju inte nödvändigtvis väsentligt för en annan, och skulle alla intressenters behov täckas skulle redovisningen behöva vara alltför omfattande.

6 Avslutande diskussion

I detta avslutande kapitel redovisar vi slutsatserna av studien samt kommer med några förslag till vad vi skulle tycka vore intressant att forska vidare kring inom området.

6.1 Slutsatser

6.1.1 Redovisningens kvalitet

Redovisningsnormer utgör en balansgång mellan rättvisande bild och försiktighetsprincipen. I förslaget har försiktighetsprincipen fått ett mycket starkt genomslag, vilket riskerar hindra företagen från att ge en så rättvisande bild som möjligt i sin redovisning. Detta gäller flera aspekter av förslaget och särskilt definitionerna av vad som är väsentligt, schablonreglerna för anläggningstillgångars ekonomiska livslängd samt 10-årsregeln för avsättningar.

Även om förenklingsambitionerna innebär behov av beskrivningar av vad som är väsentligt, får normerna inte hindra företaget från att lämna de upplysningar som det anser vara nödvändigt för att redovisningen skall ge en rättvisande bild. Vidare anser vi inte det vara lämpligt att tvinga företag som använder stora maskiner i sin verksamhet att använda en avskrivningstid på 5 år. Detta skulle innebära att företagen genom redovisningsnormerna styrs att använda leasing som finansieringsform för att få ned den årliga kostnaden. Hur ett företag väljer att finansiera sin verksamhet borde inte bero på valet av redovisningsnormer.

Vad gäller avsättningar anser vi att det är fullt rimligt att bara tillåta avsättningar för formella åtaganden. Däremot är en 10-årsgräns inte rimlig, utan samtliga förpliktelser bör redovisas oavsett när i tiden de skall infrias. Även om ett åtagande ligger långt fram i tiden menar vi att detta kan påverka företagets ekonomiska ställning i så stor utsträckning att läsaren får en helt felaktig bild av denna.

När det gäller förbudet att inte tillåta aktivering av egenupparbetade immateriella tillgångar anser vi att detta är helt i linje med förenklingsambitionerna.

Reglerna är idag komplexa och det behöver de vara. Det är därför rimligt att hänvisa de företag som vill aktivera exempelvis utvecklingsutgifter till K3.

Uppskrivningar utgör en konflikt mellan kraven på rättvisande bild och försiktighetsprincipen. En del maskiner och inventarier har en fastighetsliknande karaktär och sådana borde kunna skrivas upp. Ett företag skall inte behöva redovisa en sämre tillgångssida bara för att det tillämpar K2. Även företagets kapitalstruktur kan påverkas negativt eftersom det blir svårare att genomföra fondemissioner.

De flesta koncernbidrag utgör i civilrättslig mening utdelning och då gäller särskilda begränsningsregler enligt ABL. Vi är därför förvånade över remissinstansernas positiva inställning till att redovisa koncernbidragen över resultaträkningen. Med anledning av de civilrättsliga konsekvenser som kan följa av att företagsledningen luras tro att lämnade koncernbidrag är som vilken kostnad som helst i bolaget, anser vi att det vore mycket rimligare att kräva redovisning av dessa över fritt eget kapital.

Vad gäller säkringsredovisning arbetar många K2-företag på exportmarknaden, där det valutakurserna har stor betydelse för resultatet. Det är därför lämpligt att tillåta någon form av förenklad säkringsredovisning vad gäller fordringar och skulder i utländsk valuta.

Överhuvudtaget ser vi i likhet med remissinstanserna att flera delar i förslaget innebär att många företag skulle tappa betydande belopp i sina balansräkningar tillgångssida. Innan så genomgripande åtgärder genomförs måste konsekvenserna för de mindre företagen utredas mer noggrant.

6.1.2 Är förslaget en önskvärd utveckling?

Att enbart tillåta kostnadsslagsindeldad resultaträkning enligt en färdig mall vars rubriker inte får röras har fördelen att det blir mycket lättare att jämföra olika företag. Årsredovisningen riskerar dock bli mer av en färdig blankett att fylla i med olika uppgifter, ungefär som självdeklarationen, och det är inte gynnsamt för den rättvisande bild företaget skall redovisa.

Vi ser dock inte bara en ökad jämförbarhet genom förslaget, utan även en minskad sådan. När de redovisningsregler företagen tillämpar är mer lika varandra underlättas visserligen jämförelser, men samtidigt kan det bli svårare att jämföra större och mindre bolag i exempelvis en viss bransch, då skillna-

derna i principer skiljer mycket mellan större och mindre företag. Det är svårt att ta fram mallar som passar alla företag då branscher är olika.

Valet av redovisningsprincip bör göras utifrån det enskilda företags förutsättningar och inte utifrån vem som äger företaget. Att kräva att samtliga företag i en koncern redovisar enligt K2 är därför olämpligt. Detta skulle bland annat försvåra jämförbarheten mellan mindre företag utan koncern tillhörighet och mindre företag med koncern tillhörighet.

När det gäller förenklingsambitionerna ser vi en tendens att detta innebär att den rättvisande bilden får stryka på foten. Detta riskerar minska redovisningens användbarhet i slutändan blir sämre, att redovisningen inte utgör tillräcklig grund för kreditbedömningar och tvingar företagen att välja en onödigt omfattande redovisningsnorm som K3 förväntas bli.

Avslutningsvis vill vi trycka på att förslaget kommer olyckligt i tiden eftersom det pågår en utredning om det framtida sambandet mellan redovisning och beskattning. Resultatet av denna utredning kommer säkerligen att påverka K2-regelverket och särskilt mindre företag har ett stort behov av redovisningsregler som inte ändras för mycket från år till år.

6.2 Förslag till fortsatta studier

När K2 väl antagits vore det intressant att följa upp hur den tas emot av företagen och redovisningsprofessionen. I vilken utsträckning har redovisningens kvalitet och den rättvisande bilden faktiskt påverkats av de nya reglerna i K2? Uppfyller de intressenternas krav på redovisningsinformation?

En annat förslag är att undersöka skillnaderna mellan K2 och K3, när den senare väl publicerats. Det är dessa två regelverk flertalet aktiebolag framöver kommer att ha att välja mellan. Är skillnaderna så stora att gapet medför jämförbarhetsproblem?

När väl IASB:s SME-projekt kommit lite längre och blivit mer konkret, hur kan detta komma att påverka förenklingsarbetet i Sverige?

7 Källförteckning

Offentligt tryck

Kommittédirektiv 2004:146, Utredning om sambandet mellan redovisning och beskattning.

Proposition 2005/06:116, Förenklade redovisningsregler, m.m.

Proposition 1995/96:10, Årsredovisning- och koncernredovisning.

Litteratur

Aktiebolagsgruppens rapport (BFN dnr 28/04, SKV dnr 407961-04/113).

Alhager, Eleonor och Alhager, Magnus *Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion*. Krakow, Polpress.PL Publisher/Uppsala, Middleglade Publishing 2004.

Artsberg, Kristina *Redovisningsteori, -policy och -praxis*. Malmö, Liber 2003.

Bokföringsnämndens information 2004-05-10 *Ändrad inriktning på normgivningsarbetet*. BFN dnr 28/04.

Bokföringsnämndens remiss 2006-03-16 *Förslag till allmänt råd om årsredovisning för mindre aktiebolag (del av K2)* med tillhörande remissvar. BFN dnr 28/04.

IASB:s föreställningsram. Ur *Internationell redovisningsstandard i Sverige – IFRS/IAS 2005*. Stockholm, FAR Förlag 2005.

Jacobsen, Dag Ingvar *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund, Studentlitteratur 2002.

Lodin, Sven-Olof et al *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt*. Lund, Studentlitteratur 2005.

Lundén, Björn och Ohlsson, Gunnar *Bokslutsanalys: Att utnyttja bokslut och årsredovisningar som informationskälla*. Näsviken, Björn Lundén information 1999.

Nygaard, Claus och Bengtsson, Lars (2002) *Strategizing – en kontextuell organisationsteori*. Fredriksberg, Danmark, Studentlitteratur 2002.

Rienecker, Lotte och Stray Jørgensen, Peter *Att skriva en bra uppsats*. Malmö, Liber 2002.

Elektroniska källor

Bokföringsnämndens webbplats, <http://www.bfn.se/index.asp?/bfn/aktuellt.asp> 2006-05-19.

af Sandeberg, Catarina *Kommentar till Lag 1995:1554*. Ur Karnov, hämtad från Westlaw Sverige 2006-06-01.

Sandström, Gustaf *Kommentar till Lag 1999:1229*. Ur Karnov, hämtad från Westlaw Sverige 2006-05-31.